

Izšla ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 8. avgusta.

Režimski listi branijo deklaracijo vlade na način, ki dokazuje, da na tehtne konstatacije in argumente opozicijske kritike sploh ne vedo odgovora. Oni sami najbolj čutijo, da je Davidovičev kabinet prikril nedostatek političnega programa s plašcem gostobesednih fraz, ki povedo le to, česar ne rečejo.

Kotiko je blok, ki tvori sedanjo vlado, vedel govoriti o »sporazumu«! Zdelo se je, da je v posesti orkana, s katerega pomočjo bo na mah uredil vse nesrečne notranje spore. Ko pa se je polastil državne moči in je postavljen pred nalogo, da povzame, kako si je zamislil svojo konsolidacijo notranjih razmer, deklarira g. Davidovič o »bratski ljubavi« in o potrebi, da se sporazumejo Srbi, Hrvati, Slovenci in ne vemo še kdo, odkritosrežno, lojalno in še na vse druge lepe načine.

Pravico tako govoriti je imel g. Davidovič, ko je kot formalni šef opozicije poteval po zborovanjih. Sedaj je bila pa njegova dolžnost, da pove, kaj si predstavlja pod sporazumom in kako ga hoče praktično izvesti. Vlada mora imeti osnovo, na podlagi katere hoče graditi stavbo sporazuma. Ali bo ta osnova Radičeva, ali Korosčeva ali nekakšna nova tretja? Stoji li vlada na stališču, da je današnja oblika države in vladavine izhodna točka njenih poskusov, ali pa smatra, da bo treba Jugoslavijo prekonstruirati v federacijo? Kaj bo merodajno za sporazumevanje med Slovenci, Hrvati in Srbi? Ali načelo narodnega edinstva ali radičevska in klerikalna teorija o teh navodilih?

Deklaracija o vsem tem močilo. Meližijo pa tudi komentari režimskih listov. Demokratski govornik dr. Grisogono je v svojem sijajnem govoru konstatiral žalostni fakt, da se g. Davidovič ni smel priznati k državnemu in narodnemu edinstvu. Taka izjava, ki da črpa Radičeva pomoči (klerikalne sicer ne, ker za ceno ministrskih portfeljev akceptirajo klerikalni poslanci začasno tudi narodno in državno edinstvo) in takoj strmoljavila. Na drugi strani pa se federalistične skupine vladnega bloka (izvzemši Radiča) ne upa jo niti v svojem časopisju povedati, kaj nameravajo postaviti mesto državnega in narodnega edinstva. Naravno, ker bi jih take izjave kompromitirale ter takoj izvale krizo režima.

Tako je novi režim splošno in rojen v medsebojni neiskrenosti in je je radi tega obojen na brzo smrt. Pri pozitivnem delu, ko bo treba frazo zamenjati z dejanji, mora nenaravna kombinacija razpasti.

Enaka neiskrenost razjeda novi režim tudi v drugih vprašanih njegove orientacije. Klerikalci poskušajo krstiti svoj kabinet za »vlado levic«. Kdo pa je v tej vladi levicar. Mar predstavnik klerikalne reakcije? Levicarji so menda spahovci, ki reprezentirajo najkonzervativnejši element v prečanskih kraljih ter so daleč od vsakega modernega pojmovanja socialnih ter gospodarskih razmer. Ali so »levicarji« grupa g. Velikoviča, enega največjih beograjskih kapitalistov? »Vlada levic« je v resnici vlada reakcije. Ne le reakcije v nacionalnem oziru, temveč tudi na prosvetnem, socialnem in gospodarskem polju. Dokazi ne bodo izostali. Kadar mine doba sladkih besed in pride čas dejanj, se bo ljudstvo v svojo škodo prepričalo, da smo z novim režimom v vsem krenili nazaj in da to, kar se mu sedaj predstavlja kot »ljudska vlada«, ker klerikalni minister deputacije upokojujev ni vrgel skozi vrata, temveč jo je nakrmil z debelimi frazami, ni nič drugega nego režim reakcije.

Ogromni ropot o preganjanju korupcije je že danes utihnil. Deklaracija se naznanja za bodočnost nekak poseben protikorupcijski zakon, pri čemer povsem pozablja na danes veljavne, prav ničkovite kazenske paragrafe, vlada pa ničesar ne ukrene. Kako tudi? Saj sedijo na ministrskih foteljih poleg g. Davidoviča možje, proti katerim je on sam, ko z njimi se ni bil »priatelj«, naperil težke očitke korupcije! Predno se ti očitki niso razčistili pred sodiščem, kakor je to sam zahteval, vendar ni mogel g. Davidovič z osumljeni sestaviti vlade, da z njimi skupno kot »režim čistih rok« preganja korupcije!

Kjer pogleda deklaraciji nove vlade v oči, spozna njeno notranjo lažnost. Iskrenostni člani vlade tega v ostalem sami ne tajijo! Davidovičev ljudje se izgovarjajo, da je sedanji režim le kratka prehodna faza, ki naj omogoči povratek na december 1922., t. j. obnovo radikalno-demokratske koalicije. To je gotovo pametno, toda, opravičiti ne more politike, ki s svojo nejasnostjo

Burni prizori v skupščini

NADALJEVANJE DEKLARACIJSKE DEBATE. — GLAVNI GOVORNIK RADIKALOV. — ZEMLJORADNIKI SO Z G. PUCLJEM VRED ZA RADICEVSKO-KLERIKALNI REŽIM!

Beograd, 8. avgusta. r. Na današnji dopoldanski seji skupščine so prišla nasprotstva med obojema skupinama že bolj do izraza in je bila seja mestoma jako burna. Do viharov prizorov je prišlo zlasti, ko je dr. Vlada Andrić, radikal iz Bosne, stavljal nujen predlog glede revizije begluske uredbe. V utemeljevanju je naglašal, da je potrebno izpremeniti uredbo že zaradi tega, ker je v sedanji vladi četrtina muslimanov. Kritiziral je ostro razmere v agrarni direkciji v Sarajevu in naglašal, da so se ugnezdile čudne metode, po katerih se seljakom zopet odvzema njihova zemlja, ker ne morejo plačati odkupnine. Muslimani so v harno protestirali proti tem očitkom in med Andrićevim govorom tako razbijali po pulih, da ga je bilo komaj mogoče razumeti.

Ministrski predsednik Ljuba Davidovič je v odgovoru branil muslimane, češ da imajo enako pravico biti v vladi, kakor drugi. Korektnost ministra dr. Hrasnice je dokazala posebna anketa, nakar je dobil satisfakcijo celo s tem, da je bil izvoljen za podpredsednika skupščine. Ker se je tudi Davidovič izrekel za nujnost, je bil predlog soglasno izročen odseku.

Nato je predsednik skupščine Ljuba Jovanović odgovarjal na vprašanje posl. Sretena Vukosavljevića (sam. dem.), ali mu je znana večerajšnja izjava notranjega ministra, da je nerednosti pri znanem boju z odmetniki v Drenici zagrešila tudi vojska in kaj misli ukreniti, da se zaščiti ugled države proti takim govorom aktivnih ministrov. Predsednik Jovanović je izjavil, da po poslovniku nima pravice, da intervenira v tej stvari, minister Petrović pa je vztrajal pri svoji večerajšnji trditvi, kar je izzvalo pri opoziciji silno razburjenje.

Odgovarjal mu je bivši notranji minister dr. Srškić, ki je pojasnil, kako je prišlo do boja. Odločil se je, da razžene gnezdo glasovitega odmetnika Azem Bejta v Metohiji, ki je bil tamkaj steber protidržavne agitacije. Ko so odmetniški iz zasede napadli naše vojske, pri čemur je padlo 14 Slovencev in Hrvatov (Opozicija kliče: »Slava jim«) Vladinovci molče, so naši vojski izvršili protinapad s puškami in topovi, pri čemur je padlo nad 100 ljudi, med njimi 80 kačakov, a med njimi res tudi nekaj žensk in otrok, ki so jih imeli pri sebi. Če današnja vlada obžaluje te kačake, je pač treba, da toliko bolj obžaluje smrt naših padlih vojakov, ne pa, da se zavzema za kačake in njihove zavence. Plakajmo za vojake, ne pa za razbojnike!

Med dr. Srškićevim govorom je prišlo ponovno do tako hudih spopadov med obojema skupinama, da je moral predsednik Jovanović končno za četrte ure sejo prekiniti. Razgrajal je posebno klerikalec Žebot, ki se je hotel celo dejanjski lotiti radikala Dodića.

GOVOR MARKA TRIFKOVIĆA.

Po zopetni otvoritvi je govoril bivši minister Marko Trifković, čegar stvarna in državniška kritika vladne deklaracije in pakiranja bloka z radičevci je napravila na vso zbornico velik vtis. Trifković je uvodoma ostro napadel Radičev stranko zaradi njenega vstopa v III. internacionalo, ki stremi za ustanovitvijo komunističnih držav na Balkanu in zahteval pojasnila od vlade, kak sporazum je sklenila s HRSS. Glede zunanje politike sicer popolnoma odobrava vladno izjavo, zanima pa ga, kaj bo rekel Radić, ki je za ukinitev zvez s Francijo. Sicer pa ima prejšnja vlada sedaj najlepše zadoščenje. Njeni nasprotniki, ki so sedaj na vladi in so ji poprej radi Italije neprestano očitali izdajstvo, iščejo sedaj sami stikov z Italijani, proti Bolgarski pa se upajo nastopiti še manj, ker jim tega ne dovolijo radičevci, ki bi najraje odstopili Macedonijo Bolgarom. (Silen hrup in prekanje med poslanci. Radičevci na težke očitke molče.)

Kar se tiče ureditve države, je tudi on za sporazumno ureditev, ki pa ne sme biti enaka izdajstvu narodnih interesov. Ko je srbska vojska po svoji Golgoti vkorakala v nove pokrajine, je prenehala Srbija, ki se je že s Krfsko deklaracijo odrekla vsem predpircam. Drugi sporazum se je izvršil 1. decembra 1918., tretji pa je vidovdanska ustava, ki je bila sprejeta z absolutno večino in je nedvomno najbolj svobodnomselna od vseh. Sr-

daje novega razmaha separatizmom in ki s svojo neiskrenostjo truje politično moralo. Če g. Davidovič kot šef jugoslovenske vlade ne sme govoriti o narodnem in državnem edinstvu, zakaj se potem g. notranji minister razburja, da naivni separatistični hujšaki tolačejo ta molk kot napoved federalistične in republikanske zari?

bija je priznala Hrvatom prvega zunanje ga ministra in prvega ministra za vere, na željo hrvatskega sabora pa je Pribičević postal prvi notranji minister. Srbi se radi tega niso čisto nič vznemirjali in se ne razburjajo niti radi sedanje sestave vlade, v kateri je samo 6 Srbov, dočim imajo Hrvati in Slovenci 12 portfeljev, čeprav je Srbov v državi 7, Hrvatov in Slovencev pa samo 6 milijonov. Nikdar pa Srbi ne morejo privoliti v avtonomijo in to samo zato, ker se boje njenih posledic. Mi namreč nočemo, da bi nam radičevci razbili državo, oziroma državno edinstvo. Radikalna stranka bo storila vse, da ohrani državno edinstvo.

Koncem svojega govora je Trifković ostro napadel ministra dr. Hrasnico, ki je odpustil štiri stoođotne invalide iz službe, dočim vlada istočasno obljublja zakon za zaščito invalidov.

Seja je bila zaključena ob 13.15.

ZEMLJORADNIKI ZA VLADO.

Beograd, 8. avgusta. p. Ob pol 18. se je nadaljevala seja skupščine. Prvi je govoril v imenu zemljoradnikov Voja Lazić. O delu nove vlade, pravi, da se še ne more govoriti, ker še ni nič storila. Ako ne bo delala pravilno, jo tudi ne bomo štedili, kot nismo vlade g. Pašića. O prejšnji vladi pravi Lazić, da je bila krvava, nasilna, nezakonita. Ustava je bila gažena. »Pa vi ste glasovali proti ustavi« zakliče posl. dr. Edo Lukinić. »Narodu je lažje, ko je padla vlada g. Pašića, nadaljuje g. Lazić. »Oni se trudijo predstaviti, da je to narodu težko. Zato bežijo od volitev« kliče dr. Svetislav Popović. Neki govornik pravi, da je v Bosni cela revolucija. »Pa to je samo zato, ker je prišel do oblasti Spaho«, se oglasi g. Popović. Cela Bosna pozdravlja odhod radikalov z vlade. »Šukori so sedaj na vladi«, kliče g. Pribičević. (V skupščini nastane strahovit nemir in burni protesti iz opozicije). Vsek se nadeja, nadaljuje g. Lazić, da bo v državi mnogo boljše, ako vlada odbrzi red, o katerem govori v svoji deklaraciji. Za tem govori o invalidskem vprašanju in hvili, da boča vlada med prvimi zakoni predloži invalidski zakon. »Vidi se kako vlada rešuje invalidsko vprašanje, dodaja posl. Valerijan Pribičević. »Hrasnica je že odslužil iz državne službe štiri invalide«. Govornik zahteva zakone za zemljoradnike, zakon za pobijanje korupcije. »Dajte poštenih ljudi, pa ne bo korupcije« pripominja Svetozar Pribičević. Posl. Voja Lazić kritizira korupcije med uradnikom in pravi, da bi bili vsi korupcionisti aretirani, ako bi bili zemljoradniki le 24 ur na vladi. (Smeh.) Nato zahteva govornik, da se v državi popravi pota, da se uredi državna administracija in izrazi upanje, da bo nova vlada vse to storila. Zemljoradnik Čeda Kokanović se prepira s Pribičevićem. »Vi ste ničla« mu pravi Pribičević. »Ni ničla, nego je dvojna ničla« pripominja posl. Tomo Popović. Govornik zaključuje: Vladi je treba dati v pravem momentu možnost do dela. Radi tega bodo zemljoradniki glasovali zanjo.

Za Lazićem povzame besedo posl. dr. Jovan Radonić, govoreč v imenu radikalnega kluba. Kritizira vladno deklaracijo kot popolnoma konfužno in nejasno ter analizirajo dogodke trdi, da so vsi naporl današnje vlade zaman. S separatizmom se ne more ničesar ustvariti. Treba je iti po poti, ki ga je trasirala ustava. Navaja v dolgem govoru brezuspešne napore v preteklosti, da bi se našel kompromis s separatisti. Njihove zahteve pa so absurde. Klerikalci zahtevajo avtonomijo, a niso nikdar imeli posebne države. Radikalni so šli dovolj Hrvatom na roko, a je bilo vse zastoj. Primerjati je treba samo brezuspešne napore pokojnika g. Protića v tem pogledu. G. Radonić kritizira današnje vlado, ki je napravila sporazum s komunistično internacionalo. Radi tega ne more dati on in njegovi tovariši tej vladi zaupanja.

Za popoldansko skupščinsko sejo je vladalo zelo slabo zanimanje. Skupščinska dvorana je bila skoro prazna. Bili so trenutki, ko je postajalo opasno, da ostane vlada v manjšini. Tudi radičevci ni bilo v skupščini. Vlada je z odsotnostjo vseh ministrov pokazala parlamentu svoje spoštovanje. To je povzročilo ob koncu seje precej nemira. Poslanci so kričali: »Kje je vlada?« Podpredsednik Bakić je nato zaključil sejo. Jutri je kot prva točka dnevnega reda verifikacija mandatov radičevskih poslancev, Karla Brbljačiča in Marka Došena. Nato se pa nadaljuje diskusija o deklaraciji.

Vlada je napela vse sile, da bi se diskusija zaključila že jutri. Kakor pa vse kaže, se bo zavlekla v prihodnjem tednu.

Vlada v mučni situaciji

RADIČEVCI JI DELAJO NEPRILIKE, OPOZICIJA JO S SVOJO UNICUJOČO KRITIKO KOMPROMITIRA PRED NJENIMI LASTNIMI PRISTAŠI. — FORSIRANJE DEKLARACIJSKE DEBATE

Beograd, 8. avgusta. p. Tekom današnje dne je bila vsa politična pozornost koncentrirana na skupščinsko sejo. Predpoldne so imeli zemljoradniki sestanko, na katerem so razpravljali o pogojih ki so jih predložili g. Davidoviču za podpis vlade. Javili smo že, da so ti pogojl zelo težki, in da jih g. Davidovič dosedaj še ni mogel sprejeti.

Vlada g. Davidoviča se nahaja v zelo prekarnej položaju. Danes se je splošno trdilo, da je razmerje med zavezniki ne-navadno hladno. Vedno bolj očito postaja, da je današnja vlada politični absurd. Opozicijski poslanci so dovedli s svojim nastopom vlado v težko situacijo. Ministrom, posebno Davidovičevcem se pozna, da so deprimirani. Nacionalna opozicija z uspehom pobija vladno stališče in samo deklaracijo vlade. G. Marko Trifković je v svojem govoru obtoževal vlado, da sestavlja skoro polovico njene večine grupa, katere šef izjavlja, piše in propagira, da mora dati naša država Makedonijo Bolgarski. Radičevci so na to težko obtožbo molčali, kar je dovedlo g. Davidoviča v zelo neprijetno situacijo. G. Davidovič pač ve, da se z vprašanjem Makedonije ni šaliti.

Opažati je dalje, da se tudi Radičevi poslanci počutijo neprijetno. Pričakovali so, da bodo po svojem prihodu v Beograd mogli nastopiti ofenzivno, dogodilo pa se je obratno. Sedijo v parlamentu le radi tega, da sprejemajo udarce, kar jih razumljivo močno nervira. Radi tega izpadajo iz konteksta in delajo razne pogreške, na katere se jezijo gg. Davidovič, Maček in Predavec. G. Maček in Predavec sta danes zapovedala svojim poslan-

cem, da morajo absolutno molčati. Ravno tako niso smeli prisostvovati današnji popoldanski seji skupščine. Vlada g. Davidoviča se boji javnega mnenja, opozicija pa ima sijajne parole. Ne malo brigo povzroča vladi tudi skorajšen prihod Njegovega Veličanstva kralja. Danes se je med davidovičevci govorilo, da naj bi vlada podala v skupščini neke vrste izjavo, v kateri bi povdarjala, da ne deli radičevskega stališča, da je treba Makedonijo prepustiti Bolgariji. Celo popoldne se je vršila konferenca med gg. Mačkom, Predavcem in ministrom Šumenkovićem. Izgleda, da so bili Šumenkovičevi naporl brezuspešni, ker niti Maček niti Predavec ne smeta storiti ničesar brez odobrenja Radiča. Vlada je imela popoldne za časa skupščinske seje konferenco, na kateri se je razpravljalo o novih težkočah.

Beograd, 8. avgusta. r. V vladnih krogih delajo z vsa paro na to, da bi bila debata o deklaraciji končana vsaj v ponedeljek zvečer. Ako bi bilo javljeno še več je število govornikov, hočejo predlagati zaključek debate, nakar bi se takoj vršilo glasovanje o zaupnici. Tekom današnje dne so se prijavili razen gg. Lazića in Radonića še sledeči govorniki: Svetozar Pribičević, ki govori jutri kot prvi, za tem iz radikalnega kluba gg. Vasa Jovanović, Živojin Tajić, Dušan Ogrin, Miljutin Dragović, Aleksa Dodić, Velja Grgurević, dr. Dušan Peleš in Aca Stanovjević. Iz vladnih grup se ni prijavil noben govornik za besedo.

Danes popoldne ni imel noben poslanski klub seje. Vršila se je le konferenca ministrov, ki so razpravljali o skupščinskem delu.

Nenaden odhod Herriota v Pariz

NEMŠKE VESTI O NASPROTJIH MED NJIM IN VOJNIM MINISTEROM NOLLETOM V VPRAŠANJE EVAKUACIJE.

Pariz, 8. avgusta. s. »Agence Havas« javlja iz Londona: Ministrski predsednik Herriot odide nocoj najbrže v letalu v spremstvu vojnega ministra Nolleta in finančnega ministra Clementela v Pariz, da informira svoje ministrske kolege o dosedanjih diplomatskih pogajanjih ter jih povpraša glede stališča, ki naj ga končno zavzame francoska delegacija na konferenci v obeh iz spornih vprašanj (vojaška izpraznitev Poruhra in vprašanje, ali naj ostanejo francoski in belgijski železnice čarji še na porenskih železnicah). Herriot in njegovi sodružniki se bodo v nedeljo vrnili v London.

Potovanje Herriota v Pariz se ne sme smatrati kot kriza konference. Herriot hoče namreč stopati v popolnem sporazumu z vsemi svojimi ministrskimi kolegi. O novem načrtu izpraznitve, ki sta ga izdelala general Nollet in finančni minister Clementel, doznava »Daily Telegraph«, da je načrt že glede časovnih mej bolj elastičen, z druge strani pa glede kompenzacij, ki jih Francija pričakuje od Anglije, bolj odločen kakor drugi načrti.

Te kompenzacije naj bi bile gospodarskega in vojaškega značaja. V francoskih krogih se govori tudi o podaljšanju angleške zasedbe koeleskega ozemlja.

Jutri dopoldne ob 10. se bo vršil francoski ministrski svet.

Berlin, 8. avgusta. s. Po nemških vesteh iz Londona je povzročilo nenaden odhod Herriota v Pariz, predvsem nesporezumljenje med njim in vojnim ministrom Nolletom v vprašanju izpraznitve Poruhra. General Nollet želi, da bi se to vprašanje rešilo v zvezi z vprašanjem jamstev. Spor je že delj časa obstojal in se je prvič pojavil, ko je Herriot dal svoje odobritev k temu, da se reparacijski komisiji odvzamejo njena dalekosežna pooblastila. Nollet je baje ob tej priliki dvakrat grozil s svojo demisijo. Nasprotno so se pokazala tudi večer ob priliki poseta Herriota pri nemškem državnem kancelarju dr. Marxu, ko je Nollet odklonil Herriotovo vabilo, da ga pri tem spremlja. Vsi poskusi finančnega ministra Clementela, da bi bil Nollet bolj popustljiv, so se izjalovili.

Proti italijanskim nasilstvom

Interpelacija posl. Reisererja na zunanjega ministra.

Beograd, 8. avgusta. p. Posl. Josip Reiserer je vložil danes na zunanjega ministra interpelacijo v zadevi razlastitve naše zemlje v obmejni coni. V interpelaciji podaja nazoren pregled, kako je Italija konsekvntno zlorabljala dobro vo ljo Jugoslavije, zavlačevala in otežkočala razmejitve ter zlasti, kako je in še sedaj z nasiljem nastopa proti našemu življu v Julijski Krajini. Interpelant zahteva od vlade, da se zavzame za sistiranje italijanskega razlastitvenega dekreta.

Borza

8. avgust:

ZAGREB. V elektnih tendenca dalje slaba. Promet minimalen. — Tudi v devizah je tendenca dalje slaba. Tečaj se je začel na nižji bazi od večerajšnje ter se tekom sestanka dalje padali. Ker se je pa proti koncu pojavilo pomanjkanje blaga v nekaterih devizah, so se tečajji zopet povrnili na prvotno višino. Italija je ves čas sestanka bila čvrsta. Narodna banka je intervenirala le v devizi na Italijo. Promet je bil precej slab, a trgovalo se je največ v devizah na Dunaj in Italijo. Notirale so devize: Amsterdam 0 do 3180, Dunaj 0.1127 do 0.1147, Budimpešta 0.109 do 0.111, Italija izplačilo 357.5 do 360.5 (zaključki po redu: 358 in 7 osmink; 359; 359.25; 359.5), ček 357 do 360, London izplačilo 362.8 do 365.8, ček 362.75 do 365.75, New-York kabl 80.5 do 81.5, ček 80.15 do 81.15, Pariz 450 do 455, Praga 237.2 do 240.2, Svica 1532 do 1542, ček 1531 do 1541; valute: dolar 79.15 do 80.15,

aK 0.113 do 0.115, belgijski franki 385 do 390, Kč 0 do 234, mK 0.1065 do 0.1085; efekti: bančni papirji: Primorje Sušak 70 do 0, Trgo 31 do 33, Hrvatska 41 do 45, Eskomptna 122 do 124, Kreditna Zagreb 123 do 124, Hipo 62 do 63, Jugo 111 do 112, Ljubljanska kreditna 225 do 245, Prastrediona 915 do 925, Etno 0 do 130, Slovenska 108 do 110, Srpska 139 do 140; industrijski papirji: Eksploatacija 110 do 112.5, Dubrovačka 0 do 740, Seferana 1040 do 1050, Isis 81 do 83, Narodna šumska 75 do 81, Nihag 84 do 86, Gutmann 745 do 750, Slavonija 91 do 93, Strojne 150 do 0, Trbovlje 480 do 0, Vevče 120 do 125; državni papirji: 7 odst. posojilo 64.5 do 65.5, 4 odst. agrarne 23 do 24, Vojna škoda 119 do 120.

CURIH: Beograd 6.525, New-York 527, London 23.79, Pariz 29.50, Milan 23.57, Praga 15.575, Budimpešta 0.0069, Bukarešta 2.40, Sofija 3.92, Dunaj 0.007425.

TRST: Beograd 27.75 do 27.95, Dunaj 0.0315 do 0.0325, Praga 66 do 66.75, New-York 22.35 do 22.55, dinar 27.80 do 28, uradni tečaj zlate lire 437.95.

DUNAJ: Beograd 876 do 880, Milan 3189 do 3201, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3957 do 3973, Praga 2095 do 2105, Curih 13.475 do 13.525, lire 3195 do 3215, dinarji 877 do 883.

PRAGA: Beograd 42.20, Rim 152.500, New-York 33.95.

BERLIN: Beograd 5.22, Milan 18.80, Praga 12.36, New-York 419.

NEW-YORK: Beograd 124.50, Pariz 558, Milan 449.50, Praga 295.75.

PODPIS ANGLEŠKO-RUSKE TRGOVINSKE POGODBE.

London, 8. avgusta. s. Angleško-ruska trgovinska pogodba je bila danes podpisana.

Pred desetimi leti

9. AVGUSTA 1914.

Dne 9. avgusta po padcu Liègea, je nemška vlada po posredovanju holandskega vnunega ministra ponudila še enkrat belgijski vladi, da bi dovolila nemškim četam prost prehod skozi Belgijo, da ne bi prišlo do novih sovražnosti in žrtv. Nemčija obžaluje (!) da je prišlo do krvoprolija, vendar misli, da je Belgija po junaški obrambi Liègea zoper velikansko premoč kar najslabše rešila svojo vojaško čast, in naj sedaj prekine krvavi odpor ter sprejme nemške zahteve glede prostega prehoda, za kar ji Nemčija ponovi obljube svojega ultimata z dne 2. avgusta.

Belgijska vlada je svoj odgovor najprej predložila zaveznikom potem pa ga poslala Nemčiji. Bil je seveda odklonilen in je ponovil argument z dne 3. avgusta.

Nemški poskus, pomiriti se z Belgijo, ni bila samo formalnost. Nemško prodiranje je namreč našlo v Belgiji zelo vroča tla. Res da je bila belgijska vojska po številu komaj omembe vredna, toda bila se je skrajno hrabro. Mnogo huje pa je bilo za Nemce, da je prebivalstvo povsod z največjo požrtvovalnostjo sodelovalo v bojih zoper Nemce; na Nemce so strelali s strel in z oken, iz plotov, iz žita, iz gozdov, podnevi in ponoči, kjerkoli in kadarkoli se je nudila prilika. To je bil znamenit boj franktirerjev, zoper katere so Nemci brž pričeli uporabljati najokrutnejša sredstva, ne priznavajoč nikomur, ni krivim, ni nedolžnim. Prišlo je do proslulih nemških okrutnosti v Belgiji, ki so takoj spodbudile tako silno kompromitirale način nemškega vojevanja. Toda Belgiji se niso dali zastrašiti, zapajajo na bližnjo francosko in angleško pomoč, katere so tako željno pričakovali in baš to upanje jim je bistveno jačilo odporno moč.

Tudi pred desetimi leti

Deveti avgust 1914. je bila sobota. Ta dan se je zgodil čudež. Uvodnik «Slovenca» je bil zaplenjen. Kakšno nerodnost je zagrešil, nam morda razodene «Slovenec» sam, če se potrudim v svoj arhiv.

Namesto zaplenjenega uvodnika pa uživamo sijajen podlistek, ki ga je sicer napisal Roda-Roda, toda «Slovenec» ga je serviral slovenski javnosti, ker je ta podlistek povsem odgovarjal njegovemu naziranju in čustvovanju: «V tristo avstrijskih garnizijah in 300 oficirskih zborih vlada veselo razpoloženje. Končno je stari vladar dvignil roko! Naj pade njegova roka in zdrobi belega orla tam onstran Save!»

Razbil se je pa črni orel in črni njegovi pristaši so ostali črni. Nekaj časa so sicer na zunaj menjavali barvo, toda oni so kakor zamorec. Bolj ga pereč, bolj je črn.

V domačih novicah pa najdemo vest, kako je neki občinski redar v Eisen erzu vrnil rusko odlikovanje, ki je padlo z neba o priliki pogovorov v Münstergu. Iz svojega ga dodaja «Slovenec» tako lepo in podučno: «Isto velja za vsakega Avstrijca in vsakega Avstrijkega tudi glede srbskih odlikovanj. V sedanjem času, ko uradni dokumenti tako jasno govore o sarajevskem umoru, za nobene Avstrijce takšno odlikovanje ni častno. Naj bi takoj vsi, ki imajo kakšno srbsko odlikovanje, posnemali stražnika v Eisen erzu». To gre seveda na vse tiste, ki so že od prej imeli kakšen srbski red, torej na te trikrat proklete oberalce in mladine, srbofile. Po desetih letih je zadeva drugačnja. Sedaj je odlikovanje častno, do preklica. (... solang er unse-n Willen tut).

Notici sledi spominska, ob kateri je pravemu klerikalcu kar zaigralo črno ali črnažlo srce: «V petek dne 7. t. m. je p. c. 100 let, odkar je princ Evgen zavzel Beograd». Beograd z lom, seveda, katerega se tudi do danes niso mogli odvaditi, v jasnem namenu, da ostani tako to ime ljudstvu tuje.

Iz drugih «Slovenčevih» vesti izvem še nadalje v svojo vzpodbudo, da je p. v. nehaj izhajati celjski «Narodni list», zato pa je splitski klerikalni «Dan» p. v. izhajati kot dnevnik. (Iz istih jasl, kakor «Slovenec», pour le merite. Tudi si beneška «Hrvatska Misao» je pričela izhajati kot dnevnik.) Na Hrvaškem je bil razglašen preki sod. Zato je pa zagrebški bravec Karas brezplačno bril vojak, na ena 300, samo podpisali so se mu v spominsko knjigo. Bog zna, ali bo tucni na dan Radičevega povratka brezplačno bril? Vsekakor ne bo menjal mišljenja.

Hrvatskega brivca Radojčiča so pa na Dunaju istega dne samo zaradi njegovega imena nabili in ranili, seveda po nedolžnem. Bil je najmanj tolikšen patriot kakor njegovi pretepalci, samo imo je imel bolj nerodno. Na Bledu so aretirali dva sumljiva elementa, v Dalmaciji pa glasom istega «Slovenca» zopet več tr govcev, odvetnikov, učiteljev, študentov, uradnikov itd. V Makarski so zgrabili nekoga Čarlijo, obdolženega, da je na parniku hotel vreči bombo. «Natančen zemljovid Srbije in vse informacije itd. dobi, kdor kupi dr. Sušnikovo «Vojsko na Balkanu». Patriotično od glave do reklamnih notic.

Napoleonova zapuščina v Brnu

Češkoslovaški in za njimi listi po vsem svetu objavljajo senzacionalno vest, da ima oficijal pri davčnem uradu v Brnu, Leopold Bassano, ki je potomec nekdanjega Napoleonovega državnega tajnika, zunanega ministra in njegovega zaupnega prijatelja Hugona Bernharda Bassana, v svoji posesti dragoceno rokopisno zapuščino po Napoleonu I. V osmih zabojih se nahaja Napoleonovski državni in zasebni listinski material.

Dokumenti izvirajo iz let 1811. in 1812. Skupno vsebuje arhiv 217 Napoleonovih pism ministru Bassanu. 87 pism je Napoleon lastnorčno napisal, ostala pa samo podpisal. Dalje vsebuje arhiv 182 konceptov k dopisom, ki jih je Napoleon popravil in ki so bili naslovljeni na celo vrsto tedanjih evropskih vladarjev. Dalje 85 pism raznih vladarjev, 592 pism ministrov in generalov ter 1738 pol Napoleonovih zapis-kov.

Iz zapuščine ministra Bassana je v arhivu 881 dopisov in poročil raznih generalov in državnikov, posebno važni so akti o pogajanju z Metternichom. Slednjč v vsebuje arhiv pisma cesarice Jozefine in 23 pism, ki jih je poslal edini sin Napoleonov, vojvoda Reichstadiški, iz Schönbrunnja svojemu za pet let starejšemu prijatelju grofu Hugonu Bassanu. Ta so zlasti važna in zanimiva, ker prinašajo nekaj svetlobe v še vedno precej misteriozno usodo Napoleonovega edince.

Zadnje teh pism, datirano iz Schönbrunnja dne 15. julija 1832., ki naj bi bilo, kakor se je pokazalo, poslovilno pismo zadnjega potomca velikega Napoleona se glasi: «Težko si morete predstavljati, dragi prijatelj, kako zelo trpim. Koliko časa bo še trajalo to trpljenje? O, da bi bili vi pri meni! Ves srecen sem, ako le na vas mislim! Vi in Prokeš sta zadnja človeka».

Še imam. Vidva sta bila, ki sta me učila pravilno uporabljati čas in čakati na bodočnost. Pridita vendar, potem bom zopet pozabil svoje gorje! Vaš odkritosrčni prijatelj Franc Reichstadtški».

Sedem dni po tem pismu je mladi vojvoda umrl.

Takoj po odkritju Napoleonove zapuščine v Brnu se je začelo zanjo zanimati praško francosko poslanstvo, ki je stopilo v stik z vojnim ministrstvom v Parizu, kjer se odloči, ali naj Francija poskusi, da si pridobi te spomine. Kakor poročajo iz Brna, ne misli lastnik dragocenega arhiva, Leopold Bassano, teh zakladov nikoli prodati. Literarno se bavi s temi listinami berlinski napoleonski raziskovalec Friedrich Kirchheim in ko bo ves arhiv znatno obdelan, izide primerno delo po Bassanovi želji najprej v češkem, potem v francoskem in slednjič v nemškem jeziku.

Da niso prišle vesti o obstoju tega arhiva že prej v javnost, pojasnjuje Bassano s tem, da se je sam kot zadnji potomec svojega rodu rodil šele leta 1897. V decembru istega leta mu je naglo umrl oče, šele 25 let star. Za arhiv se je začel zanimati šele v poslednjih letih. Arhiv je vreden mnogo milijonov čeških kron, a se še ne more oceniti, ker niti lastnik sam še ne pozna celoga obsega. V arhivu je tudi posmrtna Napoleonova maska, ki jo je snel osebn Napoleonov zdravnik dr. Antommarchi. To je tretja Napoleonova maska poleg dveh že znanih.

Politične beležke

«Ljudska vlada». Kdo je to? To so gg. klerikalci s svojimi kolegi v Davidovičevem kabinetu. Zakaj? Ker je odgovorni urednik «Domoljuba» in če kr. minister Sušnik sprejel deputacijo slovenskih vpokojencev, ji dejal, da so «razmere znane» in da bo zbral podatke. Nadalje jim je fin. min. Spaho obljubil, da bo vlada že skrbela, g. Davidovič pa jih je potolažil, da bo vlada (ki notabene nima zato nobene pravice!) revidirala uradniški zakon. «Slovenec» pa pravi da je deputacija vse najboljše opravila. Izgleda torej, da se vrača domov polnih žepov za vpokojence...

Pribečevič se ni mogel oprati. Beograjski bulevardni list «Balkan» je znan. Ravnotako njegov glavni urednik Savič. O obeh ni izgubljati mnogo besed. Razlika med Savičem in klerikalnimi odgovornimi uredniki je le ta, da mora Savič nositi odgovornost za svoje klevete, klerikalci pa krije pred sodniki in ječo poslanska imuniteta. Za «Domoljubova» lopovstva se podpisuje celo aktivni kr. minister g. Sušnik, ki ga ni mogoče obsoditi. Pač pa je bil obsojen njegov beograjski kolega g. Savič radi obrekovanja demokratičnih politikov m. dr. tudi Svetozarja Pribečeviča in sicer na dva meseca zaporu. Morda je karakteristično za moralčno kvaliteto g. Saviča, da je predložil zdravniška spričevala o svoji bolezni, zaprosil ministrstvo pravde za odložitve zaporne kazni v času, ko je po svojem «Balkanu» na najpogostejši način klevetal baš ministra pravde dr. Grigorjona. V tem je podoben svojem mariborskemu kolegu posl. Zebotu, ki je obsojen radi pretepaštva, prosil ministra, da mu z ozirom na to ker je poslanec in hišni posestnik izposluje pomilostitev. Vsekakor pa je značilno za ministra dr. Grigorjona, da je preko vseh osebnih pomislekov, postopal prizanesljivo proti obso-

jenemu žurnalistu, o katerem sta dva zdravnik trdila, da je bolan, in da mu je poslužujoč se svoje pravice, dovolil začasno odložitve nastopa kazni. Novi notranji minister, ki ima z urednikom Savičem svoje račune, je dal Saviča takoj zapreti ter je očital v večerajšnji skupščinski seji dr. Grigorjona, da ni zakonito postopal! Pri tem je še dostavil, da je Savič vendar obsojen radi obrekovanja Svet. Pribečeviča, katerega je klical za pričo. «Slovenec», ki se sam odteguje vsaki kazenski odgovornosti, se stališče g. Nastasa Petroviča tako dopada, da mu iskreno čestita. G. Pribečevič je odgovoril g. Petroviču, naj pogleda n. pr. v Zagreb. Tam je bil radičevsko-frankovski advokat dr. Stožir radi blatenja g. Pribečeviča obsojen na več tednov zaporu. Toda dr. Stožirju so odlagali nastop kazni poldrugo leto, dokler ni prišla amnestija. Na to konstatacijo se je g. Petrovič zmedeno izgovarjal, da mu «ni nič znano». Klerikalni žurnalistični banditi, ki seveda ne pové, kaj je Pribečevič odgovoril pa pravi v «Slovenec», da se Pribečevič «ni opral očitkov» (namreč, zakaj ne zahteva, da se Saviča takoj zapre) temveč je «denunciral se druge častnikarje»... Ubogi Pribečevič se mora «prati» pred klerikalnimi banditi, ker se ne briga, ali so ljudje, ki so bili obsojeni radi tega, ker so njega obrekovali že pod ključem!

Maribor proti kršenju ustave. Sinoči je imel oblastni odbor JDS v Mariboru sejo, na kateri je razpravljalo o klerikalnem načrtu, ukiniti mariborsko oblast z velikim županom in ga nadomestiti samo s podžupanom. Sprejeta je bila soglasno resolucija, ki ostro obsoja protizakonito kršenje ustave, ki bo Mariboru in vsej oblasti gospodarsko, kulturno in nacionalno ogromno škodovalo. Resolucijo je odbor poslal tudi kompetentnim faktorjem v Beograd. Prihodnji teden pa bo stranka priredila celo vrsto protestnih shodov po deželi. V Mariboru se bo vršila protestna manifestacija v torek 12. t. m. ob 20. v Narodnem domu, na dvorišču ali vestibulu, po deželi pa 15. in 17. t. m.

«Orjunske generali pobegnili v Italijo». Oblastni odbor Or. Ju. Na. nam je poslal sledeči dopis: Prosimo Vas za gostoljubnost. Ker je «Orjuna» že izšla, prosimo Vas, da objavite: Pod zgorajšnjim naslovom piše «Slovenec», da so naši člani «pisali v Italijo lažnim fašistom, ali jih sprejmejo kot politične emigrante, ker da so kot pristaši Pašiča prijatelji Italije; dafe, da so se na avtomobilu g. Dolničarja »odpeljali v Italijo, se od tam zahvalili »g. Baltiču za zaščito itd. Potem z imeni navaja, da so to storili gg. Marko Kranjec, Janko Debeljak, Egidij Peric, Zajc in Kukec. Ugotavljam, da se je «Slovenec» pod zaščito imunitete zlagal, t. j. vedoma, ne morda po pomoti, napisal neresnico. Naš predsednik br. M. Kranjec je nastopil svoj tritedenski dopust, čegar prvi teden je preživel na svojem domu, včeraj in danes je bil v Ljubljani in se danes popoldne podal v planine; odtod se vrne prihodnjo soboto zopet v Ljubljano in nima nikakršnega razloga, da bi kam »izginil». Br. Zajc se nahaja v Beogradu, br. Galzinja na domu v Dalmaciji. Glede ostalih v «Slovencu» imenovanih pa bomo točno navedli njihova sedanja bivališča, v prihodnji številki «Orjuna». Obl. odb. «Orjuna».

Vedno hinavci in vedno lažnjivci. Z ozirom na perfidne napade «Slovenca» proti velikemu županu Baltiču smo ugotovili, da so se trbovelski dogodki vršili dne 1. junija 1924, torej v času, ko je bil veliki župan klerikalni čestnik g. Teodor Sporn. G. dr. Baltič je nastopil službo ravno teden dni pozneje. Rektificirali smo torej klerikalno klevetanje, da nosi dr. Baltič odgovornost pada v polni meri na g. Sporna, katerega so klerikalci sedaj zopet designirali za velikega župana. Sedaj se izmotava «Slovenec», da g. Sporn ni mogel ničesar storiti, da zabrani krvavi spopad, ker po ukazu iz Beograda ni smel! Torej je g. Sporn naprej vedel, da bodo komunisti iz zasede s puškami in bombami napadli orjunaški sprevod? In on le radi tega ni ničesar storil, ker mu je bilo iz Beograda ukazano, da ne sme motiti pripravljajočega se zločinskega napada na nacionaliste? Kdo je bil tisti, ki je poslal g. Spornu ukaz? Komunistična centrala? G. Sporn naj se ne skriva za pleča Skofovega libela, temveč naj stopi pred javnost in pové jasno in odkrito, kar v «Slovencu» le namiguje!

Moralna izpričenost. Kako moralno pokvarjeni so klerikalci, se vidi zadnji čas iz njihovega časopisja, ko prihajajo v obliki denunciacij na dan njihova propadlost in posurovelost. Včeraj se je škofov «Slovenec» med ljubljanskimi novicami spravil z denunciacijo na ljubljanskega mestnega uslužbenca inž. Poženela, očitajoč mu, da je bolezenski dopust porabil v to, da je pripravil Sokolo za olimpijado v Parizu ter jih je tja tudi sam vodil. Škofovski denuncijant vprašuje dr. Perič, če mu je ta slučaj »izrabljanje mestnih financ in mestne službe znani» in če je pripravljen ukreniti, da se inž. Poženel pokliče na odgovor. Sramota za ljudi, ki se v «Slovencu» postajajo vtrici z Angleži in Francozi, da se poslužujejo v političnem boju takih sredstev. S svojo kulturo in moralno spadajo ti ljudje v sedanji milje pod frankščanski most. Ne vemo, kaj je na Poženelovem bolezenskem dopustu resnice. Eno pa je gotovo: Če bi vse bilo tako, kakor piše «Slovenec», in bi inž. Poženel dopust imel samo radi priprave sokolske

vrste za olimpijado, potem je inž. še vseeno vršil jako zaslužno narodno opravilo, katero v kulturnih državah mestne občine krepko podpira. Sokolstvo je v Parizu pred svetovnim forumom rešilo čast naše države in našega naroda na način, da smo lahko nanj ponosni. In ker je Slovenec štukelj na olimpijadi odnesel svetovno prvenstvo, bi morali biti tega veseli in na to ponosni vsaj vsi Slovenci. Duševno in moralno inferiornost je zopet pokazal «Slovenec» z denunciacijo inženjerja Poženela. Ali vas res ni nič sram?

Iz demokratske stranke

Skupna seja načelstva demokratske stranke iz ljubljanske in mariborske oblasti se vrši v soboto in nedeljo dne 23. in 24. t. m. v Rogaški Slatini. Vse gospode članke načelstva uljudno naprosamo, da nam z obratno pošto v smislu dopisanih vabil sporoče, ali se sej udeležijo ali ne, da bomo mogli pravočasno preskrbeti prenočišče. Na dnevnem redu so važne zadeve, zato udeležba nujno potrebna. V nedeljo dne 24. t. m. se vrši okrožni sestanek JDS za škofjeloški sodni okraj ob 10. uri popoldne v Sokolskem domu v Škofji Loki. Referira gosp. Fran Majcen in ne dr. Rape kakor je bilo včeraj poročano. Udeležba za vse zaupnike obvezna. Prijatelji uljudno vabljani.

Istega dne se vrši tudi okrožni sestanek za logaški okraj in to za k. o. Rakek, Cirknica, Grahovo, Bloke in Stari trg ter za poverjenstva Lož, Begunje in St. Vid ob 3. uri popoldne v Cirknici v gostilni g. Zgonca. Udeležba obvezna. Iz Ljubljane pride kot poročevalec dr. Rape

Sokol

40letnica Tyrševe smrti

Bil je Sokol, ki se je dvignil na krilih svojega plemenitega duha visoko nad kaluže vsakdanjosti, da smo strmeči zrlji za njim. Dr. E. Greg.

V petek, dne 8. avgusta 1884. zvečer se je vračal iz daljega izprehoda dr. Miroslav Tyrš v Oetzo, kjer si je zdravil svoje bolne živce, toda vrnil se ni več. Sumeti v lovi derote Aache o v temni noči obvelj trupu nesmrtnega Tyrša in ga v divjem teku nesli preko silovitih skal v globok tolmun proti Habchenu. Tako je pred 40. leti umrl mož, ki je ustvaril v svojem idealizmu češko sokolsko organizacijo in ji dal trdne temelje za razvoj v vseh slovenskih narodih.

Šele po 14 dnevnem brezuspešnem iskanju je vrgla razburkana voda Tyršovo truplo na površje, kjer so ga po naključju našli in dne 23. avgusta začasno pokopali na pokopališču v Oetzu. Dva njegova učena brata Rixi in Scheiner, ki sta prišla iskat svojega ljubega vodnika in mojstra, sta ga spremljala na zadnji poti poleg velikega števila domačinov, ki so z veliko častjo in spoštovanjem položili v grob pokojnega »gospoda profesorja«, kakor so ga splošno nazivali.

Nepopisna bol in globoka žalost je legla v srca češkega naroda in Sokolstva, ko se je razširila preko domovine vest o tragični smrti velikega in plemenitega moža, ki je zapustil s svojim delom dragoceno zapuščino: Idejo sokolsko, vir telesnega in duševnega napredka, narodne zavednosti in svobode. Naravno, da Čehi niso mogli pustiti, da bi tak njihov človek počival v tujini. Po oblastveni dovolitvi so prepeljali Tyršovo truplo 5. novembra istega leta v Prago in ga dne 9. novembra slovesno in z največjimi častmi pokopali na oltariskem pokopališču poleg prijatelja in soustanovitelja Sokolstva, br. Jindřicha Fügnerja.

Tyrš je zapustil pred 40. leti Sokolstvo v dobi, ko ga j po nekalem trivilu in nazadovanju vnovič dvignil k pomlajenemu delu in zaupanju v lastno moč. Ta doba, ki je trajala od leta 1878. do 1880., je kazala v vsem čistem javnem življenju upadanje navdušenosti in znak narodne utrujenosti, ker ni bilo pravih voditeljev. Prusko Sokolstvo je z bojaznijo gledalo v bodočnost, in zaman so bili vsi optimizmi na vnanja društva, da j brez sokolske vzgoje v telovadnicah obstoj sokolskih društev ogrožen. Mnoga društva so opustila telesne vaje in zamenjala sokolske naloge z nalogo gasilstva. Slabo gnetno stanje in Tyrševa bolezen — zdravil se je v alpskih krajih in v Italiji — so nazadovanje Sokolstva še bolj pospešile. Glavni upad se je pokazal v društvih, kjer so se vršili prepriji, kjer je vladala površnost in kjer se je zanemarjala telovadba.

Trdni in neomahljivi volji dr. Tyrša in zaslužnega dr. Tomaža Cernyja se je posrečilo rešiti sokolsko ladjo iz nevarnih valov v varno pristanišče. Tyrš je vnovič začel izdajati list «Sokol», na njegov predlog sklene občni zbor praškega Sokola leta 1882. sklicati v Prago I. vsesokolsko zborovanje, glavno izpodbudo pa je dal I. vsesokolski zlet v Pragi 18. junija 1882., ki ga je vodil Tyrš. V Pragi so se zbrali gostje iz Ljubljane, Zagreba, Dunaja in Amerike. V društvih se je poglobilo notranje delo in povsod je bilo opaziti zopet napredek in veselje do sokolskega dela. Ustanavljala so se nova društva in zdelo se je s sistematično vzgojo sokolskega narasčaja. Leta 1884. se je izvršila organizacija sokolskih žup, a Tyrševa misel, izvesti osrednjo zvezo vseh sokolskih društev, se za časa njegovega življenja ni mogla uresničiti.

Tyrševa smrt je bila za Sokolstvo težak udarec, obenem pa tudi huda preizkušnja za njegov obstoj. Da je Tyrš za pustil Sokolstvo za vedno v času nazadovanja in vpadu, bi bila nevarnost za obstoj velika. Toda ob času njegove smrti

je imelo Sokolstvo zopet trdno oporo, zakaj Tyrševa dedščina so prevzeli njegovi učenci, ki jim je Tyrš dal pravo sokolsko vzgojo. Dr. Čížek, Kožíšek, Styblo, doktor Scheiner in drugi so se zavedali svojih nalog in s krepkim in odločnim delom nadaljevali tam, kjer je prenehal njihov nepozabni učitelj in vodnik. Sokolstvo se je krepko zraslo v številni narod, sokolska ideja se je vkoreninila v vseh slovenskih narodih in dokler bo Slovansko čutilo v sebi narodno zavest in pravno silo, ne bo propadlo seme, ki ga je v svoji plemenitosti zasačil Tyrš.

Dvoje važnih in znamenitih del je ostavil dr. Tyrš Sokolstvu ob svoji smrti, to sta telovadni sestav in sokolska ideja, temelja vsega Sokolstva. V teh dveh delih je vsebena vsa globoko zasnovana pot Sokolstvu, ki naj da Slovansku boljše bodočnost in trdno podlago za obstanek in razvitek. To je velika Tyrševa zapuščina, ki ohrani njegovo ime v svetovni zgodovini človeštva. Napredek, ki ga je doživela njegova ideja v 40. letih po njegovi smrti, pa živo priča, kako je koristna in potrebna.

Brat Štukelj v avdienci pri kralju. Nj. Vel. kralj Aleksander je izrazil željo, da osebno spozna svetovnega prvaka v telovadbi na pariški olimpijadi brata Štuklja. Nj. Vel. kralj sprejme danes ob 11. uri br. Štuklja v avdienco v dvoru Suvebor na Bledu.

Sokolsko društvo v Šiški je moralo vzile temu, da se je razviti naraščajkega p. a. ora izvršilo v nedeljo pri skrajno slabem vremenu, odpovedati javno telovadbo in veselico. Vseled tega se vrši v nedeljo 10. t. m. ob štirih popoldne javna telovadba in veselica s istim sporedom, kakor bi se morala vršiti v nedeljo. Pred telovadbo povorka po Šiški. Narodne noše dobrodošle. Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom g. dr. Cerina. Bratska društva se vljudno vabijo, da se udeležijo te prireditve. Za odpovedano prireditev dn 3. avgusta kupljene vstopnice so veljavne za 10. avgust. — Zdravo.

Uradniški dopust za sokolski pokrajinski zlet v Zagrebu. Ministrski svet je s svojim odlokom št. 5888 z dne 20. junija 1924 dovolil vsem državnim nastavljencom, ki se udeležijo pokrajinskega zleta v Zagrebu, dopust od 15. do 18. avg. t. l. ti dnevi dopusta se ne štejejo v zakonito dobo dopusta, ki pripada vsakemu državnemu nastavljenecu po doloilih službene pragmatike.

Predavanje o 40letnici smrti ustanovitelja Sokolstva dr. Tyrša priredi v nedeljo 10. t. m. ob 10. dop. na realni naraščajkega občina Sokol. društva II. v Ljubljani. Predaval bo br. Cermak. Predavanje je obvezno za moški in ženski naraščaj, a tudi ostalo članstvo naj se ga udeleži v obilnem številu.

Češki Sokoli in legionarji se poklonijo spomenu 212ke. Dne 17. avgusta se poklonijo češki Sokoli in legionarji 212kovemu spomenu v Pribyslavi, kjer je 212ka umrl. Tu so leta 1874. odkrili gomilo na mestu, k'er je izdihnil slavni in neustrašeni vojskovodja Jan Žižka iz Trocnova. Gomilo je zgradil praški Sokol iz zbirki, h katerim je prispeval ves češki narod.

Po svetu

Konferenca antantnih finančnih ministrov. Neposredno po londonski konferenci se bo vršila takoj v Parizu konferenca finančnih ministrov zaveznikih držav, ki bo razpravljala o vprašanju okupacijskih stroškov in novi ureditvi razdelitvenega ključa, določenega na konferenci v Spa. Ameriški veleposlanik v Londonu je na pismeno povabilo Chlemeneta sporazumno z ameriško vlado že izjavil, da odpošlje tudi Amerika na to konferenco svojega delegata, ker je zainteresirana na razpravi teh vprašanih.

Napad na grški konzulat v Plovdivu. Pretekli terek so bolgarski demonstranti v Plovdivu na Bolgarskem razbili tipe tamošnjemu grškemu konzulatu in zasramovali grško zastavo. Grški poslanik v Sofiji je protestiral proti temu ter zahteval odškodnino in sankcije.

Proti komunistom na Poljskem. Splošno senzacijo je vzbudilo v četrtek v Varšavi dejstvo, da je poklicna policija izsledila sedež osrednjega izvrševalnega odbora poljske komunistične stranke. Policija je namreč zvedela zaupno, da imajo komunisti zborovanje v stanovanju nekoga bančnega ravatelja. V četrtek je zato nepričakovano vdril v privatne prostore ravatelja banke za sladkorno industrijo Buharskega in aretirala njega in še petnajst drugih komunistov ravno v trenutku, ko so razpravljali, kako bi organizirali vstajo v Varšavi. Vsi so bili takoj izročeni sodišču.

Neprestane demisije na Poljskem. Komaj sta državni in ministrski predsednik rešila krizo v zunanjem ministertvu, že je prišel z novo demisijo delovni minister Dzarowski, kateremu je opozicija v Lejmu očitala krivdo na ogromni stavki v Gornji Slezijsi. Ministrski predsednik Gralski za enkrat demisije ni vzel na znanje.

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

Ali ste že poslali našo ročnino za «Jutro»?

Naši kraji in ljudje

Mariborsko pismo

(Okrog korupcije... — Nemci in Casinoverein.)

Maribor, 6. avgusta.

Mesto žgočega poletja, mesto osvežujočega kopanja nas gnjuje deževje in deževje v brezkončnost. Ubilo nam je celo zadnjo nedeljo z nešteti nameravanimi prireditvami. Ostali smo po sobanah in kavarnah in kramljali. Na dnevnem redu je politika in zaenkrat vsaj še korupcija. Sicer nam je najbližja domača politika z občinskimi volitvami za mesto Maribor — toda tu imamo sestavljen narodni blok in se zato še nič kaj ne razburjamo in zmerjamo. Kolika sprememba od zadnjih občinskih volitev v Mariboru, ko so izhajale krvave sekire. Če hoče, je toraj lahko tudi Slovenec dostojen napram bratu. Če le nismo preveč mirni in sigurni svoje zmage radi bloka...

Pečamo se toraj veliko bolj s korupcijo, ki jo uničuje nova vlada po receptu alkoholika: »sovražim te, zato v moje grlo, pa si uničeno sladko vince!« Tudi dr. Korošec in poslanec Zebot mislita tako: V Mariboru imamo gostilničarja, ki ga je sodišče radi navijanja cen pri pikah obsojilo v denarno globo in zapor. Stevilni njegovi znanci so se že ponovno pridružili, da ni samo navijalec cen, ampak se je pred prevratom odlikoval tudi z nemškutarijo. Toda ričet mu ne diši. Poskušal je na vse mogoče načine, najbolj seve z denarjem, kako bi se izmuznil zamreženemu oknu. Pa ni šlo. Justica ni imela čuta za njegovo grabežljivo srce, celo tatove je že tu in tam amnestirala, samo navijalec in veržnik je držala dole neizprosno v svojih jeklenih rokah. Končno se je oštr spomnil, da dr. Korošec in Zebot v Beogradu izganjata korupcijo. Šel je in gospoda sta prošnja takoj priporočila, povdarila celo, da je gospodin hotelir izredno popularen mož v Mariboru. Zebot je še utemeljil, da je še pred kratkim priporočal v pomilostitev nemškega hotelirja Halbwida, ki ima še sedaj po mariborski okolici nemške govore in toraj ni povoda, da ne bi pomilostili spokorjenega nemškutarskega navijalca. V soboto smo sprejeli v Mariboru dr. Korošca, sicer z manjšim pompom kot Ljubljanci ministra Sušnika, kar pa danes zelo obžalujemo. V nedeljo smo namreč zvedeli, da Korošec z Zebotom uspešno preganja korupcijo — gostilničar je bil radi zasoljenih pišk pomilosten. Eto!

Tako delajo toraj odrešniki slovenstva za blagor ljudstva. Mi demokrati smo skromnejši. Borimo se le bolj za splošne narodne interese in smo zato korupcionisti. Ravno te dni smo vpisali v zgodovino naših uspehov novo pridobitev:

Po prevratu je vlada razpustila nemško bojno organizacijo: »Theater und Kasinoverein«, ki je bilo lastnik gledališkega poslojja z lepo koncertno, kino in gostilniško dvorano. Nemci so se pritožili. Advokat dr. Orosel je izdelal kilometrski rekurz. Siedle so intervencije po Ljubljani in Beogradu. Akt je potoval med Mariborom in Beogradom in rastel v folijante. Poslojje pa je razpadalo, ker ni imel nihče interesa, investirati v negotovost. Intimnost iz gledališkega poslojja je že davno izginila. Bilo je že zelo podobno razpadajoči ruševini. Akt pa ni mogel priti h končni rešitvi. Nemci so že zmagoslavno triumfirali, ko je vedril v vladi za Slovenijo Herr Schauer. Pomnili so nam milostno koncesijo za par predstav v tednu. Ljut protest naprednega jugoslovanskega Maribora je takrat odločitev v prid Nemcem vsaj odložil. Sedaj se je bližala nova sezona. Uprava gledališča je prosila občino, ki je upravljala gledališče, vsaj za najnujnejša popravila. Občina pa seve še za sebe nima denarja, še manj, da bi ga vtilkala v tuja poslojja. — Morala je priti šele samostojna demokratska stranka v vlado, da

je napravila končni red. Mariborska demokratska organizacija je takoj intervenirala v Beogradu, da se nemški rekurz končno veljavno v ministrstvu notranjih del zavrne. V petek je župan Grčar sporočil, da je vlada (seve še prejšnja radikalno-demokratska) nemški rekurz zavrnila in definitivno prisodila poslojje Narodnega gledališča mestni občini. Naša stvar je s tem ogromno pridobila in upamo, da dobimo sedaj res prijetno in vseskozi dostojno kulturno ognjišče za dramo, opero, koncerte, predavanja in biblioteko. — Toda, ko bi ne storili samostojni demokrati tako energičnega koraka, bi se zadeva gotovo še vlekla v brezkončnost, posebno sedaj, ko so Nemci zopet vladna stranka s koncesijami.

Proti zagrebski električni centrali na Krškem polju

«Zagreber Tagblatt» poroča, da je dobro informiranega vira, da je pokrajinska uprava v Ljubljani prošnja zagrebske mestne občine za podelitev koncesije za hidroelektrično centralo na Savi pri Krškem, rešila negodno. Sicer tega še nikdo ni priznal javno, da se ne onemogočijo morebitna nadaljnja pogajanja, vendar pa je baje dejstvo, da so tudi šanse za nova pogajanja zelo slabe.

Kakor znano, gre za savsko sotesko med Brezicami in Krškem, ker je hotela zagrebska mestna občina zgraditi slap, ki bi dajal 12.000 konjskih sil. Obe vodopravni razpravi, ki naj bi tvorili podlagi za koncesijo, sta končali za zagrebsko občino tako neugodno, da bi mogla občina, ako bi hotela ugoditi vsem zahtevam privatnih interesentov in občin v tej soteski, zgraditi le podjetje, ki nikakor ne bi bilo rentabilno. Poleg tega je stavila pokrajinska uprava tudi posebne zahteve glede ribarske pravice. Zagrebska občina je po izjavi «Zagreber Tagblatta» sicer šla s svojimi protislogami do skrajnosti in bila pripravljena nuditi posebno cenejšo, oziroma brezplačno oddajo toka, vendar pa se privatni interesenti in oblasti niso baje na to nič ozirali. Kakor razglasa «Zagreber Tagblatt», so ljubljanske pokrajinske uprave pri njenem negativnem zadržanju vodili baje izključno politični momenti (?). Zagrebska mestna občina namerava uvesti sedaj potrebne korake pri višjih državnih instancah, da doseže eventualno, ker je miren sporazum z interesenti nemogoč, razlastitev za centralo potrebnega ozemlja. Ni nam sicer znano, kake momenti so vodili ljubljanske pokrajinske uprave pri njeni odločitvi, prepričani pa smo trdno, da politični gotovo ne. Še bolj čudno pa se nam zdi, da se hoče za zagrebsko občino pritožiti sedaj na višje državne instance v Beogradu, ki jih sicer ne priznava...

Ciganska romantika

Ljubljana, 8. avgusta.

Tudi naša knečka dekleta in ne samo mestne gospice se rade nagibajo k romantiki in ljubezni. Ze davno je prišlo iz mode, da bi se morala sosedova Francka omožiti ravno s sosedovim Janezom ali s kakim Mihom iz sosednje vasi. O ne, zdaj se ogledamo že bolj široko naokrog in če pride v urad slučajno kak tujec, se zdi gotovo vsem deklicam stokrat bolj zanimiv kakor še tako fant od fare. Vesele ognjevitice cigane imajo povsod radi. Ne samo naše okrog «Zvezde» se smukajoče dečke, tudi na deželi se vna me srce tej ali oni vaški krasotici za črnolasca. Na Ježici se je naselila letos v maju Rajnhardova ciganska družina, ki je vsa pristojna v Kropo na Gorenjskem. Niso to namreč kakšni capinski ci-

gani, kar sicer razumemo pod to besedo, marveč so vsi čedno opravljeni. Narava jih je obdarila tudi z žarko južnjaško lepoto in posamezni člani naravnost slove po svojih ljubavnih doživljajih.

Cigani so v maju živeli na Ježici samo nekaj dni. V teh kratkih dneh pa je že zmotil 20letni Viktor Rajnhard 18letno Zalko s svojimi črnimi očmi in zapeljivim vabljenjem. Pisal il je ginljivo ljubavno pismo, v kojem obdružuje njene divne oči, ki mu ne dajo miru ne podnevi in ne ponoči, odkar jo je zagledal v gostilniški sobi. Ne more si kaj, zaljubljen je do ušes in v pravi ciganski gostobesednosti ji slika čare skrije ljubezni. Povabil jo je končno na sestanek na savski most, koder sta se temeljito dogovorila in sklenila večno prijateljstvo.

Lepega dne pa so cigani izginili iz vasi in Roža, kakor jo je imenoval, je ostala sama. Dekle je nekaj časa v skrivnem tugovalo, potem pa že pozabilo na «večno ljubezen». V sredo dne 6. t. m. pa so se nenadoma zopet povrnil, med njimi tudi Viktor. Nekdanja zaljubljenca sta se zopet sestala in se domenila, da pobegneta. Roža je še istega dne zaupala to neki svoji prijateljici. In res cigane je vzela zopet noč, Rožo pa je dohitel na cesti, ko je šla ob 7. jutraj v službo njen Viktor in odtaj sta oba izginila brez sledu.

Dopisi

ŠMARTNO POD ŠMARNO GORO. Šlihal sem, da se je nekdo obregnil ob mene v «Napreju». Evo moj odgovor: Na osebne napade, izvirajoče od kleroboljševskih izživalcev — aufbikserjev, hujškačev in pretepačev, ne reagiram. — Josip M. — arrol nadučitelj.

KAMNIK. Ustanovni občni zbor Društva hišnih posestnikov za Kamnik in okolice se vrši v nedeljo dne 10. t. m. ob 10. uri dopoldne v Kamniškem domu. Po izvolitvi odbora in rešitvi drugih točk bo poročal zvezin predsednik g. Ivan Frelih iz Ljubljane o stanovanjskem vprašanju in davčnih zadevah. Ker stojimo pred nameravanim podaljšanjem stanovanjskega zakona, se vabijo na zbor k mnogobrojni udeležbi vsi kamniški in okoliški posestniki, kakor tudi posestniki iz Mengša in Domžal. Na zborovanju se bodo obravnavala samo gospodarska vprašanja in je vsaka politika izključena.

ŠKOFJA LOKA. Tukajšnja Jugoslov. Matica priredi s pomočjo Kola jugoslov. sester jutri, v nedeljo, v prostorih Sokolskega doma veliko veselico z izbranim programom. Pričetek ob 17. uri. Vstopnina 5 Din.

TRBOVLJE. Demagogom okoli «Slovenskega Doma» je v dosego osebnih interesov dobrodošlo vse, kar diši po limonah za naše že tolikokrat od teh političarjev zapeljane rudarje. V zadnjem «Slovenskem Domu» so se spravili nad dohodninski davek, ki je predpisan rudarjem v oni meri, kakršna se je od pristojnih oblasti določila leta 1922. v soglasju z delavskimi zastopniki. Po tem davku je pri trboveljskem rudniku prizadetih okoli 80 rudarjev, od katerih plača največji obdavčenec 848 Din. Ta davek se je zaračunal na podlagi zaslužka iz leta 1922. in to le onim rudarjem, ki so zaslužili brez doklad dnevno nad 35 Din. — Resnici na ljubo je treba poudariti, da se je pri odmeri teh davkov oziralo predvsem na družinske člane. Ob davčilu so se edinele samci in družinski očetje z največ dvema otrokoma. Le tako je razumljivo, da je od 4500 naših rudarjev predpisan ta davek le 80. Ne rečemo, da bo marsikateremu od teh 80 v teh težkih časih težko plačati ta davek. Nasprotno pa jim svetujemo, da naj se v lastnem interesu ne zanašajo na zastopnike «Slovenskega Doma», ki pošiljajo na stroške drugih v Beograd tudi

tam predobro poznane Miho Korena. Svetujemo jim, da naj se, predno pošljejo Miho v Beograd, informirajo pri lastnikih tukajšnjih vinotočev, ki so za Mihotovo rajžo v Beograd zbrali lepe denarce v zavesti, da ne pojde v Beograd samo na oro gledat.

RADEČE. V nedeljo dne 10. t. m. ob 9. uri zvečer priredi v dvorani Sokola Jadran operni baritonist g. Josu Zorman umetniški koncert s prijaznim sodelovanjem domačin ge. Borda (sopran), gđ. Okornove (alt) in gđ. Anice (klavir). Spored obsega koncertne pesmi in razne operne arije.

LAŠKO. Javna sokolska telovadba in veselica v tukajšnjem topliskem parku, ki je bila določena za 3. avgust, se je morala vsled dežja preložiti na naslednjo nedeljo (10. avgusta). Začetek ob pol 4. uri popoldne. Prihod in odhod vlakov na vse strani prikladen. Za goste in zunanje člane veljavne iste ugodnosti kakor prejšnjo nedeljo.

LAŠKO. Dne 3. t. m. vsled slabega vremena odpovedani javni nastop Sokola v Laškem, se vrši nepreklono v nedeljo dne 10. t. m. v krasnem kopališkem parku ob bistri Savinji. Po javnem nastopu ljudska veselica. Paviljoni bodo dobro oskrbljeni. Bogat srečolov z dragocenimi dobroti. Člani in članice v kroju imajo v termalnem kopališču polovične cene. Kopanje v Savinji vsem na razpolago. Najugodnejše železniške zveze za prihod in odhod. Ker se vrši javni nastop ob 3. uri popoldne, opozarjamo Celjane in okoličane na mešani vlak, ki odhaja iz Celja ob 1.42 popoldne. Kdor ima le priliko, naj ne zamudi prihiti na našo prireditev ter si obenem ogleda tudi krasno ležeči trg Laško. Polovična vožnja. — Zdravo!

DOBRNA PRI CELJU. Večer «Jugoslovanske Matic» na Dobrni dne 6. t. m. je združil v sodelovanju za narodov blagor vse požrtvovalne goste in domačine. Sodelovalca sta: gđ. Dokičeva (glasovir) in g. dr. Kostić (bariton). Njihov nastop je obsegal večino večera in s pozdravnim šopkom in vncem smo jim le hoteli izraziti tisto zahvalo, katero jim ohranimo v svojem srcu. Gospice iz vile «Zora» so preskrbele kaj ličen buffet. So delovali je tudi domači moški zbor in žel obilo pohvale. Z znano virtuosnostjo je proizvajala topiška godba 3 koncertne komade. Vsem prisrčna zahvala!

SLOV. BISTRICA. Občinske volitve ki se vrše v nedeljo dne 10. t. m. so našim klerikalcem popolnoma zmešale glave. Klerikalni konzorcij, obstoječ iz mesarja Grilla, g. dekana, kaplana, mežnarja in še par drugih klerikalnih podreptnikov, se je z vso silo vrgel na naše zaslužne občinske delavce in napredne kadidate. Klerikalci se ne sramujejo nobenih sredstev, samo da bi vpregli naše mešane v njihov nesrečni klerikalni voz. Očividno bi radi dobili občino v svoje roke, da bi jo spravili tja, kamor so spravili cerkveno konkurenčni odbor, kjer so bili napravljeni milijonski dolgovi. Bistričani se nismo pozabili, kake plačilne naloge nam je poslal cerkveno konkurenčni odbor, zato pa odgovarjamo Grillo na njegov nemški citat v «Straži» sledeče: «Mein lieber Metzger Grill, bleib noch ein wenig still. V nedeljo jih bo reklo sto, Grill nam županil ne bo!» Volilci! Volite v nedeljo vsi napredne možje in pokažite klerikalnim gospodom okoli farovža, da znate sami opravljati občino brez navodil kanonika Cerjaka, Grilla, Poljanca in Pristovnika. Zmaga naprednih meščanov bo najlepši odgovor na vse klevete, ki sta jih na hinavski način lansirala kanonik Cerjak in Grill s svojo umazano agitacijo.

MALA NEDELJA. 15. t. m. ob 3. uri popoldne priredi malonedeljski dijak v Društvenem domu pri Mali Nedelji šaloigro «Navaden človek». Sodeloval bo tudi tamburaški zbor, ki bo razvil po predstavah prosto zabavo s plesom. Čisti dobiček je namenjen dijaški kuhinji v Mariboru. Vsi prijatelji dijaštva in zabave se uljudno vabijo.

UZENICA. Naša občina, ki je bila celo v avstrijski dobi v narodnih rokah, je sedaj pod klerikalno nemškutarskim

Poskusite

3081/a

klobukom, kar moramo zabeležiti v žrno knjigo gnusobe. Nobena moč ni zlomila roprej Vuzenice. Bila je za majniško deklaracijo in navdušena za slovensko stvar. Dne 3. t. m. so klerikalci pokazali, da so razdiralci slovenske ednosti in navadni podreptniki nemčurjev. V občini, kjer biva po ljudskem štetju le okoli 25 nemčurjev, je postal s pomočjo klerikalcev poždupan nemškutar Suligoy. Tudi so se morali pred tremi leti voliti vsi štirje svetovalci naenkrat, sedaj pa vsak posebej. To se je zgodilo očividno z namenom, da pride Nemeč za podžupana. Heil novi poždupan s črnožoltnim praporom, zaveda pa naj se, da bo Vuzenica prjalisej zopet iztrgana iz sedanjih rok. Klerikalci, ki se prištevajo Slovincem, pa naj se sramujejo, da tako poceni prodajajo slovensko narodnost.

Sodišče

KDAJ JE MAZASTVO KAZNJIVO?

Ivan in Marija K. sta bila ovađena okrajnemu glavarstvu ptujskemu, da ljudem obtrta žile sekata. Orožništvo je proizvedelo, da res puščata kri ljudem že več let in da računata za vsako operacijo na svojem domu po en dinar, na domu bolnika pa po dva dinarja, kar baje vsak bolnik rad plača. Okrajno glavarstvo je spis odstopilo ptujskemu okrajnemu sodišču v kazensko postopanje radi prestopka mazaštva po § 343 kazenskega zakona. Ob enem je sporočilo svoje mnenje, da se z orodjem, ki je bilo odvzeto ovađencema, navadno ne povzroča težkih telesnih poškodb, ako se ne prereže žile odvodnice, da pa pri sekanju žil po neupodobnih lahko nastanejo okuženja, ki morejo ogroziti človeško zdravje ali povzročiti celo smrt.

Pred okrajnim sodiščem v Ptujtu sta se obtožena zagovarjala, da nista nikoli zahtevala plačila, da pa sta molče sprejela, če jima je kdo dal kak dinar za njune otroke. Orodje sta vedno ostila, rano izpirala z lizolom in obvezala z obvezilom iz lekarne, tako da nevarnosti za človeško zdravje ni bilo. Ker sta zagovor potrdili obe priči, sta bila oba oproščena. Sodišče je bilo mnenja, da nista kriva obrtnega zdravljenja bolnikov po § 343 kaz. zak. Ni smatralo za dokazano, da sta ravnala z namenom, da si pridobita kak zaslužek z neopravičnim lečenjem, dasi spada sekanje žil med posele poklicnega zdravnika. Ker ni bil znan noben slučaj, da bi trpel kak bolnik škodo na zdravju, ker sta vedno čistila svoje orodje in rane pravilno razkuževala, po mnenju sodišča tudi ne obstoja dejanski stan § 431 kaz. zak.

S to sodbo okrajnega sodišča ptujskega se je bavil stol sedmorice odd. B v Zagrebu in je razsodil, da krši zakon »Obrtnega zdravljenja okrajni sodnik ni točno razumel. Obrtoma ravna, kdor ne dela zastoj, kdor dobiva za svoje delo kakoršenkoli dobiček, bodisi da sam zahteva kako nagrado v denarju ali v katerikoli drugi vrednosti, za se osebo, za svoje ali za druge osebe, s katerimi je v kakem gospodarskem odnosu, bodisi da nagrado naklonijo njemu ali njegovim ljudem dobrovoljno. Karkoli mu je bilo plačano ali naklonjeno z ozir na neopravičeno zdravljenje, je zanj dobiček, dohodek, ki ga sicer ne bi imel. Vsi ti pogoji so obstojali tudi pri obeh obtožencih, ki gotovo iz samega usmiljenja celo vrsto let nista ljudi »zdravila«, ampak zato, ker sta imela dobiček. Obsojiti bi se jih torej moralo radi prestopka po § 343 kaz. zak., ker obrtno izvrševanje mazaštva brez škodljivih posledic zapade kazni po tem paragrafu. Ako bi nastala nevarnost za bolnikovo zdravje ali pa če bi zadobil lahko ali težko telesno poškodbo, bi se to vpoštevalo kot obtežilna okolnost. Ako pa bi bolnik umrl, bi bil krivec kazniv po § 335 kaz. zak.

Š Nevaren tat. 28letni delavec Peter Coklić iz Loke pri Zusmu, radi tatvine in goljufije že kaznovan, se je v zadnjih mesecih klatil brez posla po Sloveniji in se preživljal s tatvinami. Zagovarja se, da je invalid in dela nezmožen, a je le na levi roki nekoliko pohabljen. Od 28. februarja do 25. maja je izvršil devet tatvin raznih predmetov in gotovine v skupni vrednosti 2749.50 Din. Nekatere tatvine obtoženc tajl, a so priče potrdile vsebino obtožnice. 23. februarja se je Coklić seznanil v Luki s Frančiško Toplak, ki se ji je obtoženc predstavil kot gostilničar in mesar iz St. Jurja. Naslednjega dne je jo povabil naj ga spremlja na njegov dom, medpotoma pa ji je izvalil srebrno uro in gotovino v skupni vrednosti 316.75 Din. Zagovarja se, da mu je dala omenjene stvari iz ljubezni. Sploh je Coklić človek, ki dvori raznim dekletom, danes tu, jutri tam, samo, da jih potem okrađe. Opoldne je nato prišel v hišo Marije Zupančič v Srzčevci in jo prosil naj mu posodi suknjič, češ da ga vrne do prihodnje nedelje. Ko pa je dobil suknjič ga ni bilo več nazaj. Radi teh številnih tatvin in goljufij je okrajno sodišče v Celju obsojilo Coklića na 15 mesecev težke leče s postom in trdim ležiščem.

Kulturni pregled

Čerinova «Kola»

«Beogradske Novosti» z dne 3. t. m. pišejo o tej zbirki: Kapelnik muzike Dravske diviz. obl. v Ljubljani, poznati dirigent dr. Jos. Čerin sastavio je i izdao dvanaest srpskih narodnih «Kola» i to mahom ona, koja su kod nas najomiljenija, za duvačku muziku. Pri tome je obratio pažnju, da ih može svirati i mali orkestar od 8 — 10 svirača. Cena sa poštarinom 80 Dinara. Poručbine kod samog izdavača.

Ova se kola pojavljaju u jedno vrlo interesantno doba razvoja našeg muzičkog života a i u međuvremenu u kome naše «moderno» društvo živi. A još je veća karakteristika, da se ona pojavljuje iz pera jednog Slovenca. Jer, dok se u našem narodu, mesto naših igara uvodi jazz-band i šimj tako da če uskoro i u srcu Šumadije i naš stari guslar ako želi biti zaslušan morati da peva uz jazz-band — mesto uz gusle; a mesto naših igara seljanke ču u predhodno «angažovanje» u šimj-opankama igrati razne šimjje, fox-trotove, van-stepe itd. i dok naš kompozitor i «čuveni» dirigent opere g. Hristić piše muziku za naš nacionalni balet (jer je, za Boga, ostale forme naše muzike već stigao da

komponuje!) po motivima «goga» i «pelivana» iz Južne Srbije uz goč, bazu i tursko rvanje (soliste g-da Kirsanova i Fortunato) dotle jedan naš brat po krvi i duhu — Slovenac preuzima ulogu Milojevića i Hristića. I tako će se u Slovenačkoj uvesti naše narodne igre, gde će ih ceniti i sačuvati od zaborava — to blago narodne duše, a mi ćemo se uljuljkivati uz jazz-band i nacionalni balet iz Južne Srbije koji će biti toliko isto naš baš kao da ga je pisao i Puccini...

Z. D.

Zagrebske gledališke informacije. — Nova zagrebska gledališka sezona se otvori z Gundulićevo «Dubravko». Prva opera na premijera bo Rimskega-Korzakova «Carjeva nevesta», v kateri nastopi kot gost stebler ljubljanske opere basist gospod Julij Betetto. Poleg tega je predvideno Betettovo gostovanje v «Sevilskem brivcu» in «Boristu Godunovu». Z Jos. Rijavcem ni sklenila zagrebska gledališka uprava doslej še nobene pogodbe.

Razstava del Ivana Meštrovića v Ameriki. Pred par dnevi se je splošno poročalo, da je ministrski svet v Beogradu sklenil podpreti Meštrovićevo jesensko razstavo v Ameriki. Sedaj priobčuje gospod Meštrović v zagrebskih listih nois-

nilo, v katerem pravi, da ni prosil vlade za nobene pomoči in da tudi ni dobil nobene podpore. Stroške za prevoz del bo nosil pripravljajalni odbor za razstavo. Meštrović razstavi okolu 70 del, ki so vsa njegova osebna last. Ker pa so Američani izrazili željo, da bi radi videli par fragmentov iz Kosovskega hrama, je mogoče, da je ministrski svet v Beogradu razpravljal o tem, ali se te stvari pošljejo v Ameriko. Za prevoz teh umetnin v Ameriko in nazaj domov bi seveda morala nositi stroške država, ki ima sedaj potom ministrskega sveta presoditi, če je ali če ni v nacionalnem interesu, da se pošljejo fragmenti za Kosovski hram v Ameriko.

Umetnostna šola v Beogradu. Umetnostna šola v Beogradu se letos razširi in preuredi v toliko, da se poleg tečajev za slikarstvo in kiparstvo otvorijo tudi tečaji za učitelje risanja. Dotim se na slikarski in kiparski oddelek sprejemajo talentirani učenci ne glede na predizobrazbo, se zahteva za učiteljske kandidate poleg nadarjenosti vsaj mala matura na kaki srednji šoli.

Stalno gledališče v Stipu. V Stipu blizu bolgarske meje se je ustanovil poseben odbor, ki dela na to, da dobi mesto stalno gledališče.

«Aida» sedmič na prostem. V torek 5. t. m. se je vršila na dunajski «Hohe Warte» že sedma predstava Verdijeve «Aide» pod taktirko dirigenta Mascagnia.

Furtwängler kot skladatelj. Viljem Furtwängler, ki je znan kot izborni dirigent, se je sedaj začel udeleževati tudi kot komponist. V St. Moritzu, kjer preživlja letošnje poletje, komponira večjo skladbo simfoničnega značaja.

«Historija savremene civilizacije». — Pravkar je izšla v Zagrebu knjiga pod gornjim naslovom, katero je prevel s francosčine dr. Slavko Ježić. Avtor tega znamenitega dela je Francoz Charles Seignoux, ki pričenja svoje delo z opisom 18. stoletja. Knjiga vsebuje bogat material ter opisuje začetke sodobne civilizacije, kolonialno vladanje ter borbo kolonij za osvobodjenje, reforme v Evropi, ki so nastale po francoski revoluciji ter rezultate revolucije in borbo revolucije z Evropo, končno restavracijo v Evropi ter ustavno vladanje v evropskih državah tekorn 19. stoletja. Knjiga obsega 10 tiskanih pol, stane 25 Din ter se naroča v Zagrebu pri Hrv. Stampar. zavodu, Marovska ul. 30.

Novo gledališče v Moskvi. Letos v jeseni dobi Moskva novo gledališče, katero bodo posejali večinoma delavci in v katerem se bodo predvajale slike iz življenja v sovjetski Rusiji. Uprizoritve bodo obsegale v prvi vrsti narodne pleske, šege in običaje, ki so v navadi ob najrazličnejših priložnostih ter narodne pesmi. Uvod v take predstave bodo tvorila posebna predavanja.

Domače vesti

SLS.

«Pridite sem s pravdo svojo», pravi Gospod. Prinesite trdne dokaze svoje, veli kralj Jakobov. Predložite naj nam in naznanite, kar se bo zgodilo; kaj so prejšnje stvari, razložite, da to razmislimo v sveti in spoznamo njih konec; ali kaj je prihodnjega, povejte nam! Naznanite, kar pride pozneje; spoznamo naj, da ste bogovi! Sterite vsaj kaj dobrega ali slabega kaj, da se ozremo drug na drugega in si skunaj oči! Tisto. Glejte, vi ste manj nego nič in delo vaše je ničevost in vas voliti je gnusoba.»

Prorok Izaija, pogl. 41, vrsta 21.—24.

*

* **Izpremembe v ministrstvih.** V ministrstvu zaobarača je dr. Hugon Fischer imenovan za šefa kabineta. V ministrstvu prosvete sta imenovana za referenta dr. Milan Glavinč, dosedanji šef kabineta in Borisav Stanković, šef statističnega oddelka v ministrstvu. Slavko Milovanović je imenovan za šefa sanitetnega oddelka v ministrstvu.

* **Izpremembe v zdravniški službi.** Imenovani so: Josip Stegnar, nadzorni upravitelj, dodeljen inspektorju ministrstva za narodno zdravje v Ljubljani, za ekonomsko splošno bolnico v Mariboru; dr. Anton Slivnik za zdravnika v splošni bolnici v Ljubljani ter Leopold Puhar, doslej pri oddelku za socialno politiko v Ljubljani, za oficijala pri higijskem zavodu v Ljubljani.

* **Zlata maša dr. Svetine.** V župni cerkvi na Breznici je prošlo nedeljo obhajal svojo zlato mašo častni kanonik in profesor v poklju g. dr. Ivan Svetina. Ob zlati maši mu je govoril isti govornik kakor ob novi maši: g. monsignor in biseromašnik Tomo Zupan, bivši dolgoletni predsednik naše šolske družbe sv. Cirila in Metoda.

* **Kralj za «Dom milosrdja» na Kosovem.** Kralj Aleksander je daroval odboru «Knežje Ljubice» 25.000 Din kot svoj prvi prispevek za «Dom milosrdja» na Kosovem, ki ga je zgradil odbor društva «Knežja Ljubica». Razen tega je kralj ves odbor odlikoval z redom Sv. Save tretjega razreda.

* **Iz «Uradnega lista».** Včerajšnja številka «Uradnega lista» objavlja zakon o trgovinski pogodbi med našo kraljevino in Poljsko in zakon o konvenciji med Jugoslavijo in Poljsko o zdravniški pomoči; nadalje odločbo o razvrstitvi bolnic in kopalnic, odločbo glede zavodov za umobolne na Studencu in v Ljubljani ter glede bolnic za ženske bolne v Ljubljani. V smislu zadnje odločbe se zavod za umobolne na Studencu pri Ljubljani in zavod za umobolne v Ljubljani smatrat za eno bolnico s skupno upravo, ki se imenuje «Bolnica za duševne bolne v Ljubljani — na Studencu». Ker ima nad 400 postelj, jo je smatrati za bolnico I. vrste. Bolnica za ženske bolne v Ljubljani spada, ker ima nad 100 postelj, k bolnicam II. vrste.

* **Razpis zdravniške službe.** Razpisana je služba okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Grosuplje za leto 2000 Din in pripadajočimi draginskimi dokladami. Zdravstveni zastop je sklenil, plačevati okrožnemu zdravniku, ki bi stalno bival na Grosuplju, letno nagrado 5000 Din. Prošnje naj se vložijo do 1. septembra pri velikem županu ljubljanske oblasti.

* **Smrtna kosa.** V Spodnji Šiški pri Ljubljani je včeraj umrl g. Rado Koch, kontrolor drž. želez. Pogreb splošno priljubljenega pokojnika bo jutri, v nedeljo, ob 16. iz Šiške, Kolodvorska cesta 111. Blag mu spomin!

* **Radovan Tommaseo.** V Splitu je umrl v četrtek zvečer po dolgem bolehanju nadobudni, mladi hrvaški slikar Radovan Tommaseo.

* **Naše cigarete za angleško eskadro.** Uprava državnih monopolov je angleškimi oficijem in posadki angleških vojnih ladij, ki se nahajajo sedaj na našem Jadranu, poklonila 10.000 cigaret «Jadrana» in 30.000 komedov cigaret «Kosovo».

* **Obisk ameriške mornarice.** Iz Beograda poročajo, da bo koncem avgusta del ameriške vojne mornarice, približno dvajset ladij, obiskal jugoslovansko mornarico na Jadranu.

* **Podporno društvo za učiteljski naraščaj** je imelo dne 7. t. m. svoj ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo mnogo občinstva iz vseh slojev. Društvo ima namen podpirati moralno in materialno učiteljski naraščaj, predvsem moški, ki ga tako zelo primanjkuje. G. ravnatelj Jelenc je otvoril občni zbor in pojasnil smernice, po katerih hoče društvo delovati. Apiliral je na mnogobrojni pristop k temu prepotrebemu in važnemu društvu in na vsestransko podporo, ki naj jo nakloni društvu napredna javnost. V odbor so bili izvoljeni: G. ravnatelj Jelenc (predsednik), g. dr. Baltičeva (podpredsednik), g. min. n. r. dr. Jerjav, gospod prof. Marolt, g. ravnatelj Jeran, gospod srežki šol. nadzornik A. Skulj. V prvi prihodnji odborovi seji se bo sklepalo glede podpor in ugodnosti, ki jih bo moglo društvo nuditi učiteljskemu naraščaju.

* **Ponovne vesti o boleznih Sejepana Radiča** so objavili včerajšnji zagrebški listi. Poluslužbeni radijski «Hrvat» jih odda ločno demantira.

* **Organizacija strojnih in stavbnih tehnikov** v Ljubljani naznanja, da ima svoje redno poslovanje v torek in četrtek od pol 19. do 20. ter v soboto od pol 15. do 16.

16. v društveni sobi Konjuška ulica št. 7 (Trnovo). Tozadevni dopisi naj se pošiljajo na omenjeni naslov.

* **Občinske volitve v mariborski oblasti** se vrše v večini občin, kjer še ni bilo volitev, jutri v nedeljo. Somišljeniki ne bodo postopali nepravilno in protizakonito. Ako se to le zgodi, naj vložijo pritožbo, ki jo je treba v roku 8 dni vložiti potem desedanjega župana, torej ne naravnost na višjo oblast. V prihodnjih dneh objavimo tozadevno podrobnejša navodila. — Obenem prosimo vse prijatelje «Jutra», da nam čimprej sporoče izide volitev v svoji občini. Kjer je to mogoče, naj oddajo poročila še v nedeljo zvečer, tako da jih bo imelo uredništvo v rokah že v ponedeljek. Pri listih, ki niso označene s strankami, naj pristavi tudi, kateri stranki pripadajo. Dobrodošla so nam dalje poročila, v koliko so posamezne stranke napredovale, oziroma nazadovale. Vsa poročila naj se naslovljajo na uredništvo «Jutra», Ljubljana.

* **Občinske volitve v Ptuj.** «Uradni list» objavlja razpis občinskih volitev v Ptuj, ki se vrše dne 28. septembra od 8. do 17. ure. V občinski odbor je izvoliti 25 odbornikov in istotoliko namestnikov. Kot volišče je določeno posvetovalna dvorana mestnega sveta. Popravki občinskih volilnih imenikov se smejo zahtevati do 22. avgusta. Točenje alkoholnih pijač je na dan volitev in dan poprej v vsej občini strogo prepovedano.

* **Mariborska bolnica na velesjemu.** — Zdravstveno razstava na letošnjem velesjemu se udeležijo tudi mariborska bolnica po svojih odličnih strokovnjakih. Kakor izvezo bo razstavil še mariborskega ambulatorija za brezplačno zdravljenje s svojih bolnih, primarij dr. Robič, obširne barvne slike raznih najzanimivejših slučajev spolnih bolezni iz svoje prakse v mariborski bolnici, nadalje diapozitive in statistiko uspehov modernega boja proti spolnim boleznim. Dne 16. avgusta pa bo primarij dr. Robič tudi predaval v tozadevni baraki na velesjemu iz svoje stroke. Primarij kirurškega oddelka mariborske bolnice, dr. Mirko Černič, znan zlasti kot specialist v operacijah slepičev, pa bo razstavil svojo obsežno zbirko operacijskih preparatov večjih zbirke slepičev v različnem stadiju vneta ter serijo preparatov golš s slikami in statistikami. Tudi on bo imel na velesjemu par dni pozneje tozadevno zanimivo predavanje. (V jeseni bosta oba gospoda primarija svoja predavanja obnovila tudi v Mariboru v Ljudski univerzi.) Ta dva muzeja mariborske bolnice, o katerih je «Jutro» svojčasno že poročalo v člankih o mariborski bolnici, bosta gotovo zbudila zaslužno pozornost najširše publike. Nadalje bo zastopal na velesjemu še interni oddelk, zlasti mariborska Protituberkulozna liga s svojimi uspešnimi zaključki pod vodstvom docenta dr. Matka. Razstava bo pokazala, da Maribor tudi na znanstvenem polju, zlasti medicini, dostojno vrši svoje kulturne in humanitarne naloge.

* **Razvijte prapora Orjuna Radovičja** odpade radi nastalih tehničnih zaprek. Vsekakor pa se bo vršilo v najkrajšem času.

* **Vozna ugodnost,** ki jo je izdal prejšnji železniški minister, samostalni demokrat dr. Popovič, «Slovenec» še vedno ni do mira. V četrtekovi številki napada predsednika napredne učiteljske organizacije, ki da je šel v Zagreb predavati o pogubnem vplivu klerikalizma na šolstvo v Sloveniji. Res, marsikaj bi se dalo o tem govoriti na hrvaški skupščini v Zagrebu, ako bi tam že sami ne vedeli, kakše šolske in učiteljske razmere so vdale v Sušteršič-Lamp-Koroševci dobi v Sloveniji. Tako pa je za enkrat hrvaška učiteljska skupščina sama obravnavala temo «Šola in klerikalizem». Kako strogo pa je nastopal prejšnji železniški minister, kaže dejstvo, da ni dovolil železniške ugodnosti naprednemu slovenskemu učitelstvu za pokrajinsko skupščino v Krškem, ker je bil na stalščih, da daje take ugodnosti samo skupnim državnim organizacijam. G. Sušnik pa je bolj radodaren in kmalu se bo lahko vozila vsaka Marijina devica v salonskem vozu na Brezje, mi pa ne bomo uranjali nobene «fovšije».

* **Razdelitev čiste» dobička** razredne loterije. V ministrstvu kmetijstva in voda se je predvčeršnjim vršila seja, na kateri se je med drugim sklepalo tudi o razdelitvi čistega dobička državne razredne loterije, ki znaša okoli sedem milijonov dinarjev. Čisti dobiček je bil razdeljen tako-le: za pospeševanje poljedelstva 300.000 Din, za veterinarstvo 150.000, za živinorejo 300.000, oddelku za kmetijski pouk 200.000, kmetijskim združenjem 492.000, za pospeševanje obratništva 740 tisoč in za gradnjo nove palače ministrstva kmetijstva in voda 4.934.000 Din.

* **Novi potni predpisi** za naše južne kraje. Veliki župan bregalnške oblasti v Štipu je razglasil sledeče predpise, ki veljajo od 20. avgusta naprej za dopotovanje v bregalnško oblast: «Naredbom velikog župana ove oblasti, koju je odobrio i gospodin ministar unutrašnjih dela, naredjeno je, da svaka osoba, koja dolazi u Bregalnšku oblast, mora bezuslovno imati urednu objavu sa fotografijom, izdatu i overenu od strane policijske vlasti. Bez overe policijske vlasti nikakva druga legimacija neće važiti. Ova naredba važi od 20. avgusta 1924. Ko posle ovoga roka bude doputovao u ovu ovlast protivno rečenoj naredbi, biće kažnjen i odmah prognat u mesto rođenja.»

Fasadne barve

prvotne suhe in oljate, laki, kit, pristoi krasni firoz, špirit gorljiv, prašno olje, slikarske in pleskarske potrebšćine.

Ravhekar & Derganc

Pred škofijo št. 20 4132a

Posetite v nedeljo javno telovadbo sokolskega društva v Šiški.

* **Rimski kip v beograjski trdnjavi.** Pri izkopavanju temelja za novi geografski institut v beograjskem gorjem mestu so našli delavci marmorni kip, nad dva metra visok. Kakor poročajo beograjski listi, je kip starorimskega izvora ter predstavlja ženo v elegantni pozi z rimsko togo preko ramen; v levi roki drži zvit pergament, z desnico, dvignjeno nad ramena, drži ogrinjalo, ki je v lepih linijah pada čez polovico prsi in pleč. Obžalovati je, da je kip brez glave. Inženjerji upajo, da se bo v bližini našla tudi glava. Kaj predstavlja kip, se še ni moglo dognati. Na istem mestu so našli tudi večje število rimskega bakrenega denarja.

* **Požar v Bukovici.** Pri posestniku Minariču v Bukovici v plujskem okraju je prošil ponedeljek izbruhnil požar, ki je uničil gospodarsko poslopje ter kmalu objel tudi gospodarska poslopja posestnika Bejca. Poslopja so bila sicer zavarovana, vendar je škoda le deloma krita z zavarovalnino.

* **Katastrofa v premogovniku v St. Janžu.** Reševalna dela v Jakilovem premogovniku v St. Janžu so se v sredo in četrtek nadaljevala in končala z uspehom. V noči od torika na sredo so potegnili iz rov topača Franceta Kavščka in Franca Umeka, ki sta bila pokopana v četrtek popoldne, včeraj zgodaj jutraj pa sta bila kot zadnja izvlečena iz Andrejevega rova še kopata Martin Dolenšek in Martin Strojine. Oba sta ležala skupaj na vpadniku na koli 207 in so ju pokopali včeraj. Rudarska dela v premogovniku še vedno niso obnovljena in so vsa sedanja dela koncentrirana le na čiščenju zavornika in zasutjih prog.

* **Kam v nedeljo, 10. t. m.?** Vsi v Borovnici! Dopoldne izlet v «Pekel», kjer so divje romantični slapovi Borovniške. Za male in velike turiste zelo pripravna, letos na novo prenovljena pot brez nevarnosti. Popoldne javna telovadba Sokola in velika vrtna veselica na vrtu g. Hele Svigelj v Borovnici. Svira godba jugoslov. železničarjev iz Ljubljane. Ugodna železniška zveza!

* **Smrt ubijalec pod vlakom.** Neki seljak iz Komarova je dne 5. t. m. našel na železniški progi mrtvo truplo neznanega moškega. Dognalo se je, da je neznanec identičen z Markom Štilom iz Betrine. Marko je dan poprej ubil svojo pastorko, vsled česar se domneva, da se je sam vrغل pod vlak, ki ga je smrtno povozil.

* **Pa petnajstih letih.** Musliman Salih Daut iz Djakovice je te dni na Emina Drokjana, tudi iz Djakovice, izstrelil štiri kroglice iz svojega revolverja. Emin je ostal na mestu mrtve. Ranjena pa sta bila tudi dva pasanta. Umor je bil izvršen iz krivne osvete za Dautovega očeta, ki je bil ubit pred petnajstimi leti. Morilec je pobegnil.

Iz Ljubljane

u— **Vprašanje na g. vladnega komisarja dr. Periča.** Ko ste bili Vi še župan ljubljanski, je bilo Vašemu kolegu, podžupanu dr. Stanovniku podeljeno častno mesto predsednika ljubljanskega stanovanjskega občinstva. Dokler ni bilo na mestnem magistratu črna »rdeča koalicija, je javnost pod «častnim mestom» razumela opravilo, za katero se ne premeja plačila. Gospod podžupan dr. Stanovnik si je pa kot častni predsednik stanovanjske komisije sam pustil nakazati za čisto kratko funkcijsko dobo in brez pravega opravka 2000 Din. Vprašamo g. vladnega komisarja, kaj misli o takih izplačilih mestne blaginje. Ker tako dejanje po njegovih nazorih ne spada niti med korupcijo, niti med koritarstvo, potem je jasno, da je akt g. podžupana akt ljubezni do delovnega ljudstva in do žepov ljubljanskih davkoplačevalcev.

u— **Akademiki Kolo polsko »jugoslovianskie.** Jutri dne 10. t. m. ob 18. uri 21 minut zvečer pridejo v Ljubljano zastopniki poljske »jugoslovianske» akademikega združenja v Varšavi s svojimi profesorji in njih soprogami. V ponedeljek se odpeljejo na Bled, kjer se poklonijo Nj. Vel. kralju. V torek si ogledajo naše mesto ter se vrnejo v svojo domovino istega dne ob 23.52 uri. Ljubljanski akademiki in člani društva ljubiteljev poljskega naroda se uljudno naprošajo, da prisostvujejo sprejemu.

u— **Mestna Orjuna št. Jakob »Krajkovo » Trnovo** pozivlja vse svoje brate na važen sestanek, ki se vrši danes dne 9. t. m. ob 20. uri (ob 8. uri zvečer) v druženem lokalno. Opekarska cesta 31. Udeležba strogo obvezna! Zdravo!

u— **Huda ženska, 48-letna Aloizija Jančar,** delavka brez stalnega bivališča je precej razborite narave, ki pride posebno do veljave, kadar si ga privoščil čez mero. V četrtek je imela zopet svoj dan. Ker ti njen gospodar, posestnik Ivan S. v Jernejevi ulici št. 44 ni hotel takoj izplačati plače, se je ženska razkačila nad delavcem Jožetom Kopačem, ki ga je slučajno zapazila na dvorišču in ga obdelala z vilami po roki in glavi ter mu prizadela več ran. Razgrajala je še naprej toliko časa, dokler je ni zmotil vrag, da je šla in udarila z golo roko po šipi delavnice pleskarja Belantiča in se tudi sama pošteno obrezala. Vihraša ženska je bila nato aretirana in oddana v zapor.

Telefon 730

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 730

Danes zadnjikrat!

Stari zakon v glavni vlogi Henny Porten

Razkošna drama v 7 dejanjih.

Predstave ob pol 5., pol 8. in 9. uri.

naprej toliko časa, dokler je ni zmotil vrag, da je šla in udarila z golo roko po šipi delavnice pleskarja Belantiča in se tudi sama pošteno obrezala. Vihraša ženska je bila nato aretirana in oddana v zapor.

u— **Neznosne razmere v Mostah.** Pišejo nam: Kdor zaide po nesreči k nam — ubog revež. Prahu je po Mostah toliko, da se udiraš v njem, kadar pa potegne veter, pa si v resni opasnosti, da te zaduši. A ta nadloga bi se končno še prenesla. Naravnost neznosen in življenju opasen pa je smrad, ki puhti iz izsušene Ljubljaničine struge, v katero se izteka ves smrad iz kanalov in kloak, iz bolnice in Polakove ter drugih tovarn. Župan Oražem pa se ne briga za nič. Gospod župan, kaj se Vam ne smilijo ubogi delavci — kojih precejšnji del ste jete med svoje pristase — ki stanujejo ob cesti in morajo požirati cestni prah in vdihavati mrliški smrad, ki se pretaka po Ljubljani? Mar Vam ni dovolj, da nas morijo limfabrika, kemična in ostale tovarne v naši bližini s svojimi strupenimi plini? Gospod župan! Vaša dolžnost kot cestni načelnik je, da preiskrbite, da se ceste nasujejo in redno poskrope, Vaša dolžnost je, da ukrenete potrebne korake, da se otvorijo zatvornice, ki branijo dostop tekoče vode v smrdljivo in izsušeno Ljubljano, Vaša dolžnost je, da pritrsnete na merodajne faktore, da se pobrigajo za higijeno Vam zaupane občine. A dozaj niste zga nili niti mezinca. A seveda, če bi se g. župan brigal za stvari, ki spadajo v njegovo področje, bi mu nedostajalo časa za razne več ali manj plodonske špekulacije...

u— **Policijske prijave.** Od četrta na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaj: 3 tatvine, 1 prestopok kaljenja nočnega miru, 12 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopok policijske ure, 3 prestopki pasnega kontuma, 1 prestopok obrtnega reda, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopok neupravičenega streljanja, 1 izsleditev bivališča in 1 prestopok fihakarskega reda.

u— **Splašena konja.** Po Škofji ulici v smeri proti Šentpetrski cesti sta vozila v četrtek popoldne redov neborake čete Anton Drešar in invalid Franc Čirič z dvopreprižnim vozom drva. Malo pred Šentpetrskim mostom pa so jela slabo naložena polna padati raz voza, česar sta se konja tako ustrašila, da sta se splašila in zdrijala proti Ambroževemu trgu. Občinstvo, ki je gledalo splašena konja, se je komaj umaknilo vstran, oba voznička pa, ki sta hotela umiriti preplašeni živali, sta padla med dirom z voza. Drešar je prišel pri tem pod voz in dobil na hrbtu tako težke telesne poškodbe, da so ga morali takoj prepeljati v bolnico. Čirič pa je odnesel k sreči samo lahke praske. Konja so ukrotili na trgu moidoči pasanti.

u— **Kot nadležen tujec** je za nedočen čas izgnan iz naše države z odredbo policijskega ravnateljstva 35-letni rudar Franc Vidmar, pristojen v Idrijo.

u— **Izgubljen je bil** v četrtek dne 7. avgusta na Dunajski cesti belo »zeleni pas iz trikot »svile. Pošteni najditelj naj ga odda v upravi «Jutra».

u— **Vlom v stanovanje.** Sedaj, v polnočnem času, imajo tatovi posebno piko na stanovanja, katerih lastniki so odšli na počitnice na deželo. Neki tak podjete izslednik je izdihal tudi zapuščen stanovanje bivšega ministra dr. Mika Zupanica na Cankarjevem nabrežju, vdri skozi okno in se polastil 3000 Din vredne boe, raznih majic in nogavic. Morai je pa biti tudi precej žejne narave, kajti obiskal je tudi klet in se polastil sedem steklenic starega vina, deset steklenic žganja ter nekaj steklenic malinovca.

Iz Maribora

a— **Češki klub** nas prosi za objavo, da industrialec g. Schonsky nikoli ni bil član Češkega kluba v Mariboru.

a— **Izgoni iz Avstrije.** V Maribor so policijski organi privedli 6 oseb, ki so jih avstrijske oblasti izročile odgonskim potom. Trije so bili izgnani zaradi brezposelnosti, ostali pa so grešniki, ki so v Avstriji odslužili kazen in jih izgnali potem v domovino.

a— **Sleparije ruskega emigranta.** Nedavno je prišel v Maribor ruski begunec, ki se je izdal za zdravnika in prosil pri kolekih pomoči, češ da je trenutno brez sredstev. Ko je nabral tako čedno vsoto denarja, se je prelevil v pravnik in »zatrejal, da je polician kot profesor prava na praško univerzo, a zaradi dolgotrajne brezposelnosti nima denarja niti za potovanje. Tudi v tem slučaju je mož zaslužiti dokaj denarja. Nenavaden slepar bi nedvomno še nadalje uganjal po Mariboru svoje sleparije, da ni še pravočasno prišla za njim tirafica iz Karlovca, kjer je nastopal na enak način in opeharil ljudi za več tisoč Din. Zagonetni Rus je takoj nato pobegnil iz Maribora in so ga sedaj izsledili v Varaždinu, kjer si je z enakimi sleparijami pomagal do brezdejnega in lahkoživega življenja.

a— **Na pokopališču umrla.** Na starem mestnem pokopališču so našli v četrtek 72-letno vdovo Marijo Vehovar mrtvo ob nekem grobu. Policijski zdravnik dr. Zorjan je ugotovil, da je starko zadela srčna kap.

Iz Primorja

* **Podpore Dijaške Matice za šolske leto 1924/25.** Dijaška Matica v Trstu bo prihodnje leto izpremenila način izplačevanja podpor. Pred začetkom ali najkasneje ob začetku šolskega leta, se določi podpora, ki se bodo stalno izplačevale dijakom v mesečnih ali semestralnih obrokih. Na te podpore morejo reflektirati le oni dijaki, ki pravočasno vložijo prošnje in jih opremiti s potrebnimi dokumenti: z ubožnim listom, dokazom, da prosilec obiskuje šolo, dokazom, da je prosilec, ako ni začelnik, dovršil prejšnji letnik z dobrim uspehom ter, če je visokošolec, da je dovršil predpisane izpite oziroma kolokvije. Prošnja se mora vložiti najkasneje do 31. avgusta 1924. Prosilec naj poleg drugega tudi omeni, kakšno jamstvo lahko poda, da bo po dovršenih študijah deloval v Julijski Krajini.

* **Požar v Idriji.** V noči od sobote na nedeljo je začel goriti senik pri hiši vpoškojenega rudarja Jelencu blizu farne cerkve v Idriji. Dogodek je nenavaden razburil prebivalstvo, ki je bilo ob tej uri že v postelji. Samo krepki akcij domoblihi ognjegašev se je zahvaliti, da je bil požar kmalu pogasjen ter ni imel usodnih posledic.

* **Ogenj na Lokvah.** V ponedeljek 4. t. m. je nastal ogenj v hiši mladoletnih Kogojev na Lokvah. Zgorelo je skoraj vse, pohištvo in pridelki. Skupna škoda znaša nad 7000 lir. K sreči so se vsaj ljudje rešili.

* **Zrelostni izpiti v Vidnu.** Pred izpraševalno komisijo v Vidnu je letos polagalo zrelostni izpit 39 kandidatov tolimskega učiteljskega. Usposobljenih je bilo 20, naknadno izpranih bo 12, dočim jih je 7 pri izpitu padlo.

* **Vprašanje zaostalih davkov.** Načelnik finančnega ministrstva v Rimu Spezotti je obvestil goriškega župana Bombiga, da ni treba plačevati obrokov zastalih davkov do 18. avgusta. Radi tega vprašanja pride v Gorice poseben odposlanec finančnega ministrstva, nadzornik Falchi, ki bo proučil problem na licu mesta ter potem poročal v ministrskem svetu. Na podlagi njegovega referata se bo vprašanje rešilo še pred 18. avgustom. Sedaj ima o besedo goriška županstva, ki naj se zganijo.

Vsem rezervnim oficijem v oblasti dravske divizije

Podpisani je pooblaščen od centralne uprave »Udruženja rezervnih oficirja i rtmika« v Beogradu, da izvede organizacijo rezervnih oficirjev v oblasti dravske divizije. Važnosti in potrebe te organizacije ni treba posebej naglašati, ker ste evidentni in zato je pričakovati, da vstopijo v Udruženje vsi rezervni oficirji.

Ustanovi občni zbor ljubljanskega pododpora se vrši 15. septembra t. l. na dan slave udruženja, kot spomin na predor solunske fronte 1. 1918. Detalji bodo pravočasno objavljeni. Za sedaj naj se vsak rezervni oficir prijavi pri podpisaneu, da dobi pristopno »izjavo«. Za ljubljanske tvorilce se vrši sestanek, na katerem se jih bo informiralo o Udruženju, v ponedeljek 11. avgusta ob 20. v salonu hotela »Lloyd«. Podpisani je na razpolago v uredniških prostorih »Jutra« med 8. in 6. uro popoldne.

Milan Plut.

Zvezdato nebo v avgustu

Lepo sliko nam nudi sedaj jutranje nebo, na katerem svetlem sijaju zadržita dva planeta: Venera in Mars. Zlito se, da si da četa na nebu sestane oba stara bogova, o katerih je svojedobno že Odisej zapel nagačivo pesmico. Na zapadu zahaja Mars, dočim se na vzhodu pojavlja Venera v vedno svetlejšem sijaju. V ostalem pa je Mars, četudi se glede sijaja ne more meriti z Venero, za astronomsko posebno važen. Tako kakor letos se približa Zemlji le vsakih 79 let. Seveda se v naših krajih ne dvigne posebno visoko nad obzorjem, kar njegovo opazovanje znatno ovira. V južnejših krajih je konstelacija ugodnejša in tam bodo astronomi, ki se posebno zanimajo za naš sosednji planet, izrabili sedanjo bilzino Marsa za znanstveno opazovanje. Zanimivi so meseca avgusta tudi zvezdni utrinki takozvanih Perzeidov, ki se pojavljajo do 19. avgusta in dosežejo svoj višek v noči 10. avgusta: V ugodnih okolnostih opazimo v eni noči na stotine utrinkov. Ker je 10. avgusta v kolehruj dan Sv. Lovrenca, se ti utrinki med ljudstvom imenujejo »solze sv. Lovrenca«.

Priskočite na pomoč težko prizadetim rodbinam v Krmelju ponesrečenih rudarjev, ki so padli v zvestem izvrševanju svojega poklica. Darove sprejema Samostojna Strojna Delavska Unija, Ljubljana, Narodni dom.

Iz življenja in sveta

Glas iz groba

Landru žrtve justičnega umora?

Našim čitateljem bo še v spominu afera Landru, ki je pred dvema letoma vzdignila toliko prahu. Kljub temu, da ni bilo niti enega materialnega dokaza za krivdo Landruja, ga je porota vendar obsodila na smrt in ker takratni predsednik republike g. Millerand ni hotel podpisati prošnje za pomilostitev, ki so jo podpisali vsi porotniki, se je obsodba tudi izvršila. Landru je bil giljotiniran.

Pred par dnevi pa se je zgodilo, da je obiskala urednika pariškega dnevnika «L'Oeuvre» neka neznana dama, ki se je izdala za eno izmed enajstih žrtv Landruja. Ta dama... toda najbolje bo pač, da priobčimo vse razgovore, ki se je vršil med njima, kakor ga prinaša list «L'Oeuvre»:

— Gospod, me je obotavljale nagovorila neznanka, pogledajte me. Imenujem se B. Sem že 12 let vdova po brazilskem novinarju, po rojstvu pa sem Parižanka z Ménilmontanta. Včasih sem bila koristna v «Opéra Comique»... in sem ena izmed Landrujevih žrtv!

Vajen sem vsakovrstnih presenečenj, ob teh besedah pa me je stresla čudna groza. Pogledal sem ostro neznanki v obraz. Ona pa je nadaljevala:

— Vem, da se čudite. Dolgo sem se pomišljala govoriti. Lani sem se oddločila obvestiti najvišjega državnega pravdnika, napisala sem svojo storijo in jo nesla v justično palačo. V zadnjem trenutku pa mi je upadel pogum in iztrgala sem vratarju pismo: zblala sem se pozornosti, ki bi jo dvignilo moje pojasnilo med občinstvom, zblala sem se skandala, v katerega bi padla moja rodbina, moj sin in jaz.

Zdaj pa se ne morem več premagovati. Čitala sem neko knjigo, v kateri avtor dolži policijo, da je zagrešila pogreško pri identifikaciji ene izmed Landrujevih žrtv. Tudi jaz sem namreč omenjena v slovitom Landrujevem dnevniku pod imenom...

— Imate dokaze, gospa?

Ona mi ponudi papirje.

— Evo mojih potnih listov, gospod, v njih je moje ime, naslov in poklic s fotografijo vred.

In zdaj čujte, kako sem spoznala Landruja.

Leta 1915. sem se v Pernambuco vrnila s svojim sinom na neko holandsko ladjo, da se vrnem preko Lisabone v Francijo. V Pariz sem dospela v juniju. Julija sem dala v neki dnevnik sledečo anonso: «Occasion. Kupim jedilnico v renesančnem slogu». Brž sem dobila ponudbo s podpisom Leon Guillet — to je bil eden izmed Landrujevih psevdonimov — v kateri mi piše takole:

«Imam, kar bi vas morda zadovoljilo. Prinesite s seboj 7000 frankov, da si greva ogledat neko omaro k županu v X... Stavilam vam na razpolago svoj avto...»

Tako nekako se je glasilo njegovo pismo. Se sedaj vidim pred seboj njegovo drobno pisavo. Toda nekaj v njegovem pismu se mi je zdelo sumljivo, slutila sem, da ni vse v redu in zato se nisem rovnala po pismu. Drugi dan pa sem dobila novo pismo, v katerem je bila omenjena neka hiša kot kraj sestanka, kamor sem tudi odšla. Sprejel me je mlad mož — Charles Landru? — ki se mi je zdel v silni zadregi. V hiši ni bilo drugega pohištva kakor navaden kuhinjski stidelnik in omara. Začudila sem se, mladi mož pa mi je menceja dejal:

«Jaz se ne spoznam na te posle, ker se običajno peč z njimi le oče».

Na te besede odšla. Shranila pa sem Guilletovo pismo, ki sem ga pozneje poslala nekemu prijatelju v Brazilijo, in se je izgubilo.

— Dobro. Toda Landru je dopisoval glasom sodnih aktov z 293 ženskami in... — Vem. V njegovem dnevniku pa je ime «Brésil» napisano pod letnikom 1915. takoj v začetku seznama. In leta 1915.

sva si midva dopisovala. Moji starši in vsi moji znanci v Parizu pa so me splošno nazivali «Braziljanka».

A to še ni vse: tudi «izginila» sem.

— Izginila?

— Da. Po smrti mojega očeta, ki je umrl med vojno, je notar, ki mu je bila poverjena izvršitev oporoke, določil nekoga namestnika, ki je podpisal namesto mene listine, ker sem takrat bila odsotna iz Francije, brez podpisa pa bi se oporoka ne mogla izvršiti. Morda ni bilo prav in zakonito, a baš vsled tega je nastala govorica, da sem izginila. In ko sem se l. 1919. sredi Landrujeve afere vrnila v Pariz, da uredim svoje zadeve in prodam pohištvo svojega pariškega stanovanja, sem z grozo zaznala, da je policija ugotovila, da odgovarja Landrujevi označbi «Brésil» neka dama Laborde «Lime, ki je morda tudi izginila, ki pa sigurno ne more biti ona dama, ki je bila leta 1915. v zvezah z Landrujem — ker sem to vendar bila jaz in nikdo drug.

— Toda...

— Več ne morem povedati. Ne vem, kako so se vršila sodna poizvedovanja. Nekaterih stvari še do danes niso razjasnili, ne? Ena izmed teh je moje doždevno izginotje. Da se lahko prepričate o istinitosti mojih navedb, sem vam povedala svoje ime in sedanjí naslov. Ko sem spoznala Landruja, sem stanovala v rue de la Chine, Sicer pa vas tudi po oblašam, da obvestite odvjetnika de Morro «Giafferri».

Tako «L'Oeuvre». Koliko je resnice na tem in kako se utegne stvar razviti, seveda še ne moremo presoditi. Vsekakor pa onim porotnikom, ki so sodili in obsodili Landruja, te dni ni baš prijetno pri srcu...

Zločin in ženske

Od dvanajstih kaznivih v naši državi nudita najzanimivejšo sliko ženski kaznivnici v Zagrebu in v Begunjah. V prvi je 117 kaznjenk, med njimi sporaj polovica, to je 57. starih od 21 do 30 let, 28 od 31 do 40 let, 6 od 51 do 60 let in 2 celo nad 60 let; nedoraslih deklet od 17 do 20 let je 7. Največ kaznjenk je kmetskega stanu. Proučevanje ženskih delinkventov nudi v marsikaterem pogledu prav zanimivo sliko. Splošno se opaža, da je največ kaznjenk neomeženih. Iz tega bi se moglo sklepati, da zakonsko življenje ugodno vpliva na ženske, ker dovede njih življenje v normalen in določen pravek, ki zmanjšuje zločinsko nagnjenost.

To tezo potrjuje tudi dejstvo, da igra pri vdovah zločinska disponiranost veliko večjo vlogo nego pri vdovcih. Žena, ki je v zakonu navadno obvarovana direktno borbe za življenje, je po moževi smrti prepuščena sama sebi, prav čisto brez sredstev za življenje. Brez pripravljenosti in kvalifikacije za samostojno življenje si mnogokrat ne more najti možnosti za neodvisno preživljanje, tako da ji čisto preostajata le dve poti: nova možnost ali prostitucija kot sredstvo za zaslužek. Ker nova možnost ni lahka stvar se premožna poda navadno na pot prostitucije. Govoriti o uplivi prostitucije na zločinsko nagnjenost bi bilo skoraj odveč, kajti samo življenje protitutke vodi prav pogosto tudi na zločinsko pot.

Tudi ločene žene se pojavljajo v kazenskih zaporih v mnogo večjem številu nego ločeni možje. Ločene žene imajo navadno ugodnejše pogoje za pošteno življenje nego vdove, tako da niso iznenađene izročene milosti in nemilosti ulice. V grebški kaznivnici je od vseh kaznjenk skih, 37 omeženih, 34 vdov in 6 ločenih žena.

Na žensko kriminaliteto imajo velik upliv tudi gospodarske razmere, kar priča okolnost, da je od 117 kaznjenk 112 takih, ki so brez vsakega premoženja. Srednje premožne so tri, bogata je le ena.

V pogledu zločinske nagnjenosti pride tako pri moških, kakor pri ženskah upo-

štej tudi duševna naobrazenost. V zagrebški kaznivnici je od vseh kaznjenk obiskovalo ljudsko šolo samo 25, srednje ali visoke šole nobena.

Zanimivo sliko nudijo kaznjenske glede vrste zločinov, radi katerih so bile obsodene: med 117 je 45 morilk in 5 ubijalk, 14 razbojnic, 21 nevarnih in 24 navadnih tatvic; 3 požigalke in 3 goljufice. Kazen znaša pri 38 kaznjenkah 10 do 20, pri 18 5 do 10, pri 9 do 5 let ječe; 17 jih je obsojenih na zapor do 5 let.

Aretacija mednarodnih tatov

Zagrebsko redarstvo se je obrnilo svojčas na tržaško policijo s prošnjo, naj išče neko mlado žensko, ki je udeležena pri veliki tatvini v Zagrebu in je potem odpotovala. Sklepa se iz raznih okoliščin da je odšla v Trst. Te dni je bilo prijeto v Zagrebu nekaj ljudi, ki so bili v tesni zvezi z iskano žensko, neko Nino Ivanovo, staro 26 let, iz Petrograda. Tržaška policija je iskala to žensko, pa je ni mogla dobiti. Zagrebško redarstvo je iskalo tudi drugo žensko Vasilisko Sapiropulo.

Tržaška policija je nadaljevala svoje delo. Končno je imela sedaj uspeh. Zasedla je moža, ki je gotovo moral biti v zvezi z Ivanovo, kar se je naknadno tudi res ugotovilo.

Ni dolgo tega, ko je mednarodni tat Jurij Vasilescu, star 30 let, iz Rumunske, skušal v vlaku med Trstom in Dunajem izvršiti predrzno tatvino na škodo nekega Angleža. Potnik je kmalu zapazil tatvino in je takoj obvestil karabinjerje v vlaku, še preden je vlak prestopil jugoslovensko mejo. Tatu so prišli in ga odvedli v Trst, pa je še isti večer ušel.

Tržaška policija je sedaj napela vse sile, da zopet ujame Vasilescu. V tork okrog polne so prišli policijski agenti v ulico Udine št. 20 k neki stranki, ki je oddajala sobe. Ta je potrdila, da stanuje pri njej neka Nina Kačkitelavili, ki se je pa ravno kar odpeljala kopat. Detektivji so šli za njo in jo prišli, ko je hotela stopiti na cestno železnico proti Barkovljam. Na policiji so ji povedali, da je bil njen mož pred par dnevi aretiran v Zagrebu.

Policija je nadaljevala poizvedbe, in je še isti dan odkrila v sosednji hiši, kjer se tudi oddajajo sobe, več sumljivih elementov. Redarji so prijeli pobegega Vasilescu in njegovo ljubico Hadimo Gaspiranato iz Carigrada, staro 26 let, nadalje Joaraha Souchera iz Jeruzalema, starega 38 let in iskano Rusinjo Nino Ivanovo. Ostalih dveh aretirancev ni mogla policija identificirati. Ugotovilo se je, da je Joarah znan mednarodni tat, ki ga iščejo milanski redarji.

Ko so preiskali obširno prtljago družbe, so našli razne ženske in moške obleke, kožuhe, dragocenosti, razne listnice, vrednostne papirje, tuj denar in drugo v vrednosti nad sto tisoč lir. Aretiranci so se zapletli v protislovja, ko so jih izpraševali, odkod imajo vse te stvari. Z vsoto gotovostjo je prišla policija do zaključka, da ima opraviti z mednarodnimi hotelskimi tatovi.

O aretaciji je bilo nemudoma obveščeno ravnatelilstvo v Zagrebu, kateremu se v Zagrebu, kjer je med drugim pred izroček nekaterih tatov, predvsem Ivanova. Ta ženska ima na vesti več tatvin kratkim ogoljufala nekega draguljarja

Obiskovalci velesejma

se opozarjajo, da si preskrbe vse oblačilne predmete za sebe in svoje v popolno zadovoljnost pri trdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

za nad sto tisoč dinarjev. V Zagrebu so bili, kakor smo že preje omenili, te dni aretirani mož Ivanove Mojzes in zakonska Olga in Varton Borojnac iz Soluna.

× **Novi načrti Forda.** Znani tvorničar avtomobilov Ford, najbogatejši človek na svetu, je podal nekemu ameriškomu novinarju zanimive izjave o bodočnosti avijacije. Veliki tvorničar je naglašal, da se bo trgovina in industrija aeroplanov silno razvila, čim se to vprašanje prouči s trgovskega stališča. Ford se že sedaj bavi s vprašanjem bodočnosti zrakoplovov in je povsem prepričan, da bo moral poleg avtomobilov pričeti izdelovati tudi zrakoplove v ogromnem številu, ako hoče korakati z duhom časa.

× **Ločitev na poročni dan.** V Parizu se je poročil Pierre Lamerclere z modistko Blanko Martinovo. Po pojedini je hotela mlada žena plesati, kar pa ji je mož prepovedal. Energična nevesta pa se je malo brigala za moževe pripombe in je plesala do polnoči. Ko je odbila ura dvanajst, je zahteval mož jezo, naj se ples neha. Nastal je ljut preprič, tekem katerega je žena izjavila, da noče živeti s tako neznošnim možem. Mladí soprog je ves divji tekel na bližnji policijski komisariat in podal ločitev zakona na zapisnik.

× **Grozdi kot krma.** V Južni Africi imajo toliko grozdja in rozin, da ne vedo kam z njimi. Sklenili so jih posušiti in z njimi krmiti živino. Iz petih kil grozdja dobe en kilogram posušenega. Sto kil ne stane več kot približno deset šilingov, to je nekako 180 dinarjev. Za južnoafriške kraje je posušeno grozdič letos najcenejša krma.

× **Velike poplave na južnem Poljskem.** Kakor poročajo poljski listi, so napravile velike poplave na južnem Poljskem ogromno škodo. Mnogo hiš se je podrla. Polja so poplavljeni, posebno ob Visli in Dunajcu.

Domače ognjišče

Konserviranje sadja

Neredkokrat se prigodi pridelovalcem sadja in povrtin, da se jim skvari mnogo pridelanega blaga, ker jim ni mogoče, da bi preoblikovali v sveži obliki uporabljali sproti doma, prodati pa je tudi ne morejo.

V krajih, kjer je udomačeno konserviranje za domačo uporabo, se izognejo tem nevarnostim na ta način, da se preoblikujejo sadja in povrtin predela v takšno robo, ki ostane trpežna in okusna dalj časa, da, tudi več let. Četudi taka uporaba ne donaja vedno okroglih prejemkov, vendar lahko prepreči marsikateri okrogli izdatek, kajti sadne in zelenjadne konzerve lahko v mnogih slučajih nadomeščajo živila, za katere je treba šteti gotove novce. Žeteli je le, da se tudi pri nas bolj udomačijo razni načini konserviranja in tako otmajo pogube one množine sadja in zelenjave, katerih dosedaj ni bilo mogoče primerno obrniti v prid.

Sedaj, ko je raznega sadja in zelenjave v obilju, je naloga naših gospodinj, da skrbijo za čase, ko teh dobrot ni dobiti ali pa le za neprimerno visoko ceno.

Pripravljanje kompotov, sokov, želejev, marmelad, sušenja sadja, vkuhanje sočivja, vlaganje kumaric in druge zelenjave v slano vodo in jesih: vse to bi moralo biti sedaj na dnevnem redu v skrbnem gospodinjstvu.

Seveda zahteva ta posel mnogo brige in vztrajnosti ter tudi primerne znanja, saj sicer so tu in tam pogreški nezgodbni. Brižnosti in vztrajnosti ne manjka našim gospodinjim, primerne znanja pa se ne more od vsake zahtevati; saj si celo v tem poslu izurjene gospodinjne ne morejo zapomniti vseh mogočih načinov in receptov ter pripomočkov, ki jih zahtevajo razne metode konserviranja sadja in zelenjave. Tudi te si pomagajo s primerne, zanesljive knjige, ki je manj izurjenim tembolj potrebna. Kot zanesljiva je splošno priznana knjiga «Konserviranje sadja in vsakovrstne povrtine za

bankovce. Te dni so dogradili v Budimpešti novo tiskarno za bankovce. Sedaj urejujejo notranje prostore in nameščajo stroje. Tiskarna bo začela obratovati s 1. septembrom. Novčanična tiskarna bo urejena po najmodernejših načelih in bo opremljena z najnovejšimi stroji. Do sedaj stane stavba 1.200.000 švicarskih frankov, stroji in druga oprema bo pa stala najbrž ravno toliko. Stroji so naročeni v inozemstvu.

× **Železniški nesreči.** V ponedeljek jutraj je zadel osební vlak, ko je vozil na vzhodni kolodvor varšavski, ob nekakem voz. Pri tem je bilo šest potnikov hudo in 40 lahko ranjenih. Strojevodja tovornega vlaka je umrl v bolnišnici. Policija je aretirala tri železniške uradnike, ki so baje zakrivali nesrečo.

× **150-letnica odkritja kisika.** Letos poteče 150 let, odkar je odkrit kisik (1. avgusta 1774.) Odkril ga ni poklički kemik, temveč oseba, ki se je v lastno zabavo pečala s kemijo. Bil je to teolog Anglež Josef Priestley iz Fieldheada pri Leedsu.

× **Potres v Litvaniji.** Od 26. do 30. julija je bilo v Premiju na Litvanskem več potresnih sunkov. Trg se je po vsakem potresu znižal in je bil dne 30. julija za celih dvesto metrov nižji kot okolica. Istočasno se je dvignila voda v Njemenu in je delala po nekod vrtince, iz katerih se je kadilo. Prebivalstvo je hudo prestrašeno, ker v teh krajih še ne pomni potresa. Ljudstvo je zbežalo iz Premija. Mnogo hiš je podstih.

× **Cavalleria rusticana.** V neki vasi v bližini Sirakusa na Siciliji je zabodel kmet svojo 18 letno hčer v spanju. Potem je šel nathoma v hišo sosedu in ga v spanju umoril z istim nožem. Od svojega sina je zahteval, naj poljubi umirajočo sestro, nakar je pobegnil iz vasi. Baje gre za osvetlo razžaljenje družinske časti.

domačo uporabo», ki jo je spisal in založil Josip Zupanc, državni ekonom v Ptuj, in ki se lahko dobi v vsaki knjigarni. Knjiga je poceni in po izjavi mnogih gospodinj pravi kašipot v vseh metodah konserviranja. Že dejstvo, da je izšla že v četrtil izdaji, jo toplo priporoča. X.

Omaka iz stročjega fižola. Zreži na drobno, poševne koščke fižolove stroke, ki ne smejo imeti še razvitih zrn. Popari in odcedi. Skuhaj v slani vodi ter odceji eno deni v blede rumeno prežganje, ki si mu pridajala malo čebule in peteršilja. Zalij z juho ali fižolovko, prideni par žlico kisla smetane, malo drobno zrezanega česna, popra, kisa in osoli, če je še kaj treba.

Casopisni papir rabiš lahko namesto pivnika. Če se ti mudi posušiti pismo, ga previdno pritisi na časopis pa ti ta ravno tako popije tinko kot pivnik. Tudi kadar hočeš očistiti od sveče pokopljeno obleko, likaš lahko madeže preko časopisnega papirja, ki ti lepo popije razstopljeni vosk ali stearin.

Kumarčno omako pripraviš lahko na več načinov. Sveže kumarce olup, zričaj na listke in osoli. Če nekaj časa jih dobro ožmi. V kozice daj dobro žlico sirovega masla, ko je to vroče, praži v njem vžete kumarce. Medtem švrklaj v lončku žlico moka, en četrt litra dobre kisla smetane in dodaj praženju, malo še pokučaj, okisaj po svojem okusu ter prideni precej dobro sesekljane zelenega kopera (Dillkraut). Ali pa: Olupi kumarce, zričaj na listke in osoli. V kozice dani 2 žlici masti, košček sladkorja, ko požene rumene pene, dodaj 2 žlici moka in pol žlice drobno zrezane čebule. Ko je prežganje svetlorumeno, ožmi kumarce, jih daj v kozico, pridaj malo kisa in juhe. Ko že nekaj časa vro, prideni 2 žlici kisla smetane in malo stolčnega popra. Naj še malo prevre, pa je gotovo. Namesto sladkorja in popra, daš lahko nekaj zrn kumne in 2 zrna drobno sesekljane česna.

Popolna žena

Katera žena je najboljša? O tej stvari so menja zelo deljena. Mnogo velikih mož se je izreklo o tem, in vsak je rekel kaj drugega.

Veliki Napoleon, ki si ni osvojil samo dežel, ampak tudi mnogo ženskih src, je prišel do zaključka, da je ona žena najboljša, ki je rodila največ otrok. To je lahko rekel mož, ki je žrtvoval milijone ljudi za svoje krvave bitke, cesar države, kjer so do pred kratkim nazadovale rojstva. Gotovo je poznal samo ženske, o katerih se je preveč govorilo.

Toda najboljša žena še vedno ni najpopolnejša. Zato ni nič čudnega, da je neki danski list stavil čitateljem vprašanje, katera žena je najpopolnejša. Uredništvo lista je dobilo nebroj odgovorov, od katerih so bili najprimernejši ti-le:

1. Popolna je žena, ki noče za vsako ceno imeti zadnje besede. 2. Ona, ki začne brati roman, pa ne skoči takoj na zadnjo stran, da vidi, kako se je stvar končala. 3. Žena, ki ne govori o svojih prijateljicah nič slabega, tudi ne zahrbtno. 4. Ki se ne briga za besede, ki jih trošijo njeni sosedje o njej. 5. Ki ne obupa, ako ima njena prijateljica modernjšo obleko. 6. Žena, ki ne obžaluje, da ni prišla kot možki na svet. 7. Ki odkriti-rosno pove, koliko je stara. Priznati je treba, da mora biti žena, ki se le v eni teh točk razlikuje od dru-

gih, idealna soproga. Ali je pa zato že popolna? Ako bi zadostila vsem sedmim zahtevam, bi se dalo morda o tem govoriti. Kdo pa ima pogum ali galanterijo, da smatra to za mogoče?

Končno je vendar najpopolnejša ona žena, ki jo mož ljubi, zelo ljubi...

J. Suchy:

Raz okno predmestne hiše

Ne vem zakaj sem se ves čas tako ogreval za stanovanje v središču mesta tam ob Aleksandrovi cesti. Res, da je v bližini ali tako rekoč pred nosom naš dični Tivoli, da se izpred Narodnega doma vrše sestanki odhajajočih in prihajajočih narodnih in bojovniških društev, pogrebi za narod zaslužnih mož in da se po okolišnici čisti šeta in kreta vsa ljubljanska ari-, pluto- in bankokracija, skratka ves svet, ki tu na izprehod nosi nove telesne lučine, pardone kostime, obleke, šimi-čevlje in najmodernejšje kratke in debele parazole, — a šilje nima ves ta vele mestni pocestni aparat.

Toda raz okno tiste patriarhalne predmestne hiše tam ob Ljubljani se mojemu vtisovžejnemu očesu nudi vse drugo gledanje. Stanujem namreč baš v sredi med sadnim trgom in periferijo mesta, kjer se začne domena tovar-

niških dimnikov, kasaren in onih malih hišic tja v smeri proti Mostam in Štepanji vasi.

Trojna vrsta ljudi lazi tu okrog. Dirindaj začena tako ob 6. jutraj. V obeh smereh, gori in doli prihajajo najprvi umernih korakov tovarniški delavci, nekateri opremljeni z usnjatimi kapami, drugi držeč «kangie» v rokah. Vse hodi nekako zamišljeno, preudarno, bi rekel solidno. Nobenemu se še ne mudi, zakaj zvok sirene ali pisk piščali še ni odjeknil svojega mementa. Kmalu za temi se pojavijo prve branjevke, ki vozijo svoje blago na tistih dvokolesnih vozičkih, popravljajoč vsak trenutek robo na vozičku, da leži lepše blago zgoraj, dočim pokrijejo s plahito staro robo, ki jo imajo v rezervi za pozno došlo gospodinj. Poznajo svet, te marmice in punce. Tudi tem se ne mudi. Sploh se še nikomur ne mudi tako me! 6. in 7. uro jutraj.

Hitrjših korakov so oni, ki hodijo tu mimo po 7. So to vajenci in «kalfe», ki hitijo na delo. Pojavljajo se ali v dvojini ali v množini. Zelo gostobesedi so, skoraj veseli. Kako glasno vsesava dim cigarete ali otepajo kruh ali se šalijo z drugovi ženskega spola. Od pol 8. do 8. je vrvež največji. Tedaj počasi prihajati kontoristi in istinje, šivilje in prodajalke. Te vrsti ljudi je pa že bolj vtisnjen pečat resnobne in briže. Vse hiti ne oziira se na na-

desno ne na levo. V «pompaduri» ali v zavrtih nosijo seboj one bore malo južnje, kos kruha, ki mu na sadnem trgu pozneje pridružio še eno ali dve jabolki ali kako drugo sadje. Nekaj lepših tipov zreš med temi. Očividno «drže» veliko na sebe, zakaj njihova krila in jopice so modernega kroja in snažne. V tem polurnem času dominira ženski klobuk, ki je izpodril predpolurne rutarice in gologlavke.

Proti 8. nastane naenkrat nekaj vakuuma, ulica se sprazni. V minutnih presledkih prihaja še en ali drugi zapoznenec. Seveda drvi. — Na drugem bregu Ljubljane začno dvigati zaveso ali rolete in skuštrana glava pogleda skozi prozor, da-li bo lepo vreme. Dočim sta se preje oglašala pseta, katerima je baritoniral «hudi pes» na verigi, so ti sedaj utihnili, ker jih ne draži noben kalfa več; njihovo nenavzočnost porabi sedaj zaljubljen mačji par, ki se pa kmalu izgubi v visoki nabrežni travi. Kmalu po 8. se prikaže prva kuha-rica ali krščenca ali celo že mistiljiva v lastni osebi. Hite na trg, držeč v levi cejkar ali torbeo in denarnico v desni. Tudi paroma. Zlobudranje in hihitanje, pripovedovanje in razlaganje sanj, razkritja srčnih boli in tajnosti. Sreča in gorje.

Njim slede naposled gospodične uradnice v elegantnih toaletah, gospodje uradniki beroč časopise ali mahaje s

palico, kakor da bi hoteli z enim zamahom preprodit vsi finančno deruto. Pozni kolezar, ki pridirja za mahajočim, ga zdajci z zvonom preplasi, da se zopet povrne v realnost. In zopet je vakuum. Le še milostljive prihajajo sporadično, mehanično stopirajoč na poti vsakdanjega kruha. In mir zavladaj širok narodne ulice. Po hišah so se v prozaičnih štedilnikih zanetili vestalčni ognji, čakajoč na predmete preobrazjenja v ničevnost.

Defiliranje v nasprotni smeri se vrši zopet v opoldanskih urah: isti obrazi, kojih pa marsikoga pogrešam proti večeru. Najbrž so krenili po drugih potih domov ali pa tudi ne.

Ob nedeljah popoldne je zavodna ulica tiha, melanholična. Tedaj se pasejo ob nabrežni travi kokoši, race in goske. V polurnih presledkih primaha kakakrščenca, ki gre na oddih v ljubljanski prater ali pa pobožna tetka, ki jo briše k litanijam. Ljubljanka pretaka svojo umazano ropotijo po ozki, z gramozom, peskom in visoko travo napolnjeni strugi; če ji pa zavora v Trnovem zapre pot, usahnejo potem še tiste kaprice, ki jih rede kloake in kanali, da lahko pristovnuješ lovu mačk na misi in podgane v usahli strugi.

Idilično, patriarhalno predmestje

Gospodarstvo

IV. Ljubljanski veliki sejem

Se bo otvoril 15. t. m. pod protektoratom Nj. Vel. kralja Aleksandra in bo nedvomno sijajna prireditev. O pomenu in koristi vzorčnega velikega sejma danes nihče več ne more dvomiti. Vsak zaveden trgovec, obrtnik in industrijec mora smatrati veliki sejem za svojo šolo. Da bo letošnji veliki sejem združil večino naših podjetij in predstavil našo celo industrijo, obrt in trgovino, se vidi iz dejstva, da je sejmšče v obsegu 40.000 kvadratnih metrov že skoro prepolno. Naši pridobitveni krogi razumevajo, da imajo razne razstave pretežno le poučni namen, da pa vzorčni sejm zasledujejo trgovinsko stran, a dosega tudi namen razstav.

Vseh razstavljalcev je doslej okrog 600, od teh 147 inozemcev. Med razstavljalci je 120 trgovcev, drugo je domača obrt in industrija. Inozemstvo kaže tole sliko: Avstrija 29, Nemčija 10, Amerika (U. S. A.) 6, Anglija 4, Češkoslovaška 24, Francija 37, Belgija 7, Švica 1 in Italija 19. Naše domače gospodarstvo bo pokazalo velikanski napredek od lanskega leta. Predmeti, ki smo jih še lani uvažali, bodo letos razstavljeni že kot izdelki naših domačih podjetij, ki ne bodo niti v ceni niti v kakovosti zaostajali za tujimi izdelki, tako v strojni, elektrotehnični, kemijski, usnjarski in mnogih drugih skupinah, katerih bo letos 21, in sicer: strojna industrija: izdelki iz železa in jekla, puškarstvo in municija; ostali kovinski izdelki; poljedelski stroji in orodje; avtomobili, kolesa, pnevmatike, vozovi; elektrotehnika in razsvetljava; kozmetika, farmacevtski in kirurški izdelki; papirna industrija, grafika, kartonaza, pisarniške potrebščine; pohištvo in stanovanjska oprema; ostala lesna industrija; usnje in konfekcija usnja; tekstilna industrija in konfekcija; kožuhovina, perilo, cerkveni ornamenti; klobuki, košarstvo, veznine, čipke; lončena roba, majolika, fayence, steklo; galanterija, bižuterija, draguljarstvo, fina mehanika, optika, gravirji; kemična industrija; industrija živil; poljedelstvo; stavbarstvo; godala; razno orodje.

Novost letošnjega velesejma bo planinsko-lorska razstava in v posebnih Döckerjevih zgradbah higijska razstava.

Na nedeljo 24. t. m. pa se bo priredila kopenska razstava.

Vsak bo prišel na velesejmu na svoj račun, zato ga naj tudi vsak poseti. Permanentna legitimacija, ki daje pravico na polovico vožnja z osebnimi in brizmi vlaki, stane 50 Din in se dobiva pri vseh denarnih zavodih, pri Ljubljanskem Turist-Oficiu in pri uradu Ljubljanskega velikega sejma. Vstopnice za enkratni obisk po 10 Din pa se bodo prodajale pri blaginjah na sejmšči. Veliki sejem se bo zaključil 25. t. m.

Naraščanje trgovinskega prometa v Trstu

Statistični podatki o trgovinskem prometu Trsta v prvih šestih mesecih t. l., ki so bili te dni objavljeni, kažejo v primeri z istimi dobami zadnjih let ogromen porast.

Promet po železnici je znašal v prvi polovici t. l.: Uvoza 6.49 milijona q, izvoza 8.79 milijona q; promet po morju pa: uvoza 10.77 milijona q, izvoza 5.25 milijona q. Skupni promet v prvi polovici t. l. je dosegel torej 31.3 milijona stotov napram 17.59 milijona q v istem času 1923., 13.67 milijona q v istem času 1922., 14.49 milijona q v istem času 1921., 16.13 milijona q v istem času 1920. in 13.80 milijona q v istem času 1. 1919. V enaki dobi zadnjega predvojnega leta, to je 1. 1913., je znašal celokupni trgovinski promet v Trstu 31.56 milijona q. Kakor vidimo, letošnji tržiški promet dosega predvojnega že z 99.17 odst.

Iz gornjih števil se vidi, da se tržiški trgovinski promet bliža predvojnemu šele letos, dočim je prejšnja povojna leta kolebal sem in tja; v prvi polovici lanskega leta je dosegel le 55.5 odstotkov predvojnega količine, v enakem času 1. 1922. le 43.3 odstot., 1. 1921. 45.9, 1. 1920. 51.1 in 1. 1919. 43.7 odstotkov predvojnega prometa.

Letošnji nenavadni ogromni skok pa se ne more ceniti kot bližanje normalnim prilikam, ker je nastal iz nenormalnih vidišč. Nedvomno so največ pripomogle do tako velikega napredka tržiškega pristaniškega prometa nestalne politične prilike v Nemčiji pred državno-zbornimi volitvami, radi česar se je del Evrope, ki se poslužuje hamburske luke, obrnil na Trst. Deloma so pospešile ta napredek tudi urejene politične in trgovinske prilike med Italijo in nekaterimi nasledstvenimi državami, kakor s Češkoslovaško in Avstrijo.

Koliko višino bo mogel trgovinski promet Trsta doseči, se bo videlo šele, ko se prilike v Evropi ustalijo in ko bo imela Italija urejene trgovinske odnose z vsemi državami, ki pridejo in ki bi mogle priti v poštev pri trgovinskem prometu s Trstom. Zanimivo je, da v resničnem zboljanju položaja tržiške trgovine ne verujejo sami tržiški trgovski krogi, ki napovedujejo za drugo polovico t. l. ponovni padec prometa. Da bi se mogla tržiška trgovina dvigniti trajno na predvojni nivo, ne verjame nihče. Trstu manjka z njegovo priklonitvijo Italiji plegovo

naravno zaledje. Zlasti si bo prizadevala naša država, da uredi in razširi svoja pristanišča, da bo mogla čim več prometa usmeriti preko lastnih pristanišč. Čim bodo naša pristanišča urejena, bodo polagoma vzela Trstu tudi del tujega prometa.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (8. t. m.) Pšenica: baška, 362,5 — 370. Ječmen: 330 — 335. Turščica: 267,5 do 275. Moka: baza «0» 565 — 572,5. Otrobi: franko vagon Kelebia 210. Skupni promet 51 vagonov; od tega 17 pšenice, 2 ječmena, 18 turščice, 9 moke in 5 otrobov. Tendence nestanovitna.

Stanje Narodne banke SHS dne 31. julija. Iz zadnjega izkaza je razvidno, da je podlaga zaradi pomnoženja tujih valut in deviz narasla na 3.8 milijona na 436.7 milijona zlatih dinarjev. Obtok novčnice je narasel za 133.6 milijona na 5567.5 milijona Din. V prometu s privatnim gospodarstvom se je eskont povečal za 31.3 milijona na 1365.3 milijona, a žiro za 45.4 milijona na 355.7 milijona Din.

Padec cen pšeničnih moki v Banatu. Iz Vršca poročajo: Ponudba pšenice in stare turščice se je v zadnjem času znatno povečala. Pšenica se je te dni ponujala že po 350 Din, a ni našla kupcev po tej ceni. Do zaključitve je prišlo le po okrog 320 Din. Turščica je v ceni čvrstjeja in se trguje po okrog 260 Din. Na padec pšeničnih cen je vplivala deloma stavka delavcev v obeh velikih vršaskih mlinih. Ker so začele cene padati, a mlina ne obratujeta, so kmetje ponudbe pomnožili v strahu, da bodo radi dolgega mirovanja minovale cene še dalje padale. Tudi cene drugim živilom so v Banatu malce oslabele. Čvrste pa so cene goveda in svinjina.

Slabi izgledi hmeljske letine v Savinjski dolini. (Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo.) Zalec, 7. avgusta. Dosedaj smo imeli za hmeljsko rastlino večje neugodno vreme. Malo sonca, hladne noči, v nekaterih občinah hude viharje in mnogo mokrote. Upejan na povprečno dobro letino se je precej zmanjšalo. Srednjepozni hmelj ne bo relativno toliko dal kakor lani, ker je le redko posut s koblami, vendar bo njegova kakovost posebno glede množine lupulne prvo vrstna. Pozni hmelj je zelo zaostal v razvoju in se je bali, da veliki del ne bo prišel do okobuljanja, ker je že tri tedne v cvetju in kaže v nekaterih mesadli le malo. V drugih nobenega nagnjenja do okobuljanja, kar že deloma povzroča, da se cvetje skrčuje in polagoma odpada. Gotovo je, da bo poznega hmelja precej manj, kot v minulem letu. Marsikaj bi se še izboljšalo, ako se vreme v najkrajšem času stanovitno obrne na boljše.

Vinogradništvo v Banatu. Nedavno se je vršilo v Vršcu zborovanje vinskih producentov in trgovcev. Iz referatov, ki so se na zborovanju podali, je razvidno, da je v Banatu zasajeno z vinske trte 14.000 ha zemlje. Lanska vinska letina v Banatu je dala okrog 557.000 hl vina, od tega pride na Vršac okrog 115 tisoč hl, na njegovo okolico 26.000 hl in na Belo Crkvo 33.000 hl. Letošnja trgategov bo po izgledih za 50 odstotkov slabša od lanske. Vzrok temu so peronospora, toča in deloma poplave.

V trgovinski register so se vpisale v Sloveniji nastopne firme: »Elina«, družba za električno industrijo v Mariboru, d. z. o. z., podružnica v Ljubljani; »Gliva«, industrija in trgovina z deželimi in gozdnimi pridelki, d. z. o. z. v Ljubljani; Pekarna Sidro, d. z. o. z. v Ljubljani.

V zadržni register se je vpisala v Sloveniji nastopna zadruga: »Oskrbna« r. z. z. o. z. v Ljubljani nakupuje in prodaja članom živila in življenske potrebščine, preskrbuje članom prehrano itd.)

Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga za 1. do 31. t. m. prinaša »Uradni list« št. 37. z dne 8. t. m.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Josipa Bedrača, trgovca z manufakturnim in modnim blagom v Ljubljani. Narok za sklepanje poravnave je 13. septembra ob 10. pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Likvidacija. »Lukula«, družba z omenjeno zavezo za izdelovanje in trgovanje hranilnih snovi v Gornji Siskiji je sklenila likvidacijo. Upniki se pozivajo, da se tekom treh mesecev zglaste pri likvidatorju Janu Horkemu, Sp. Siska, Planinska cesta 168.

Dobave. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbe glede 190.000 kg klanih bukovih drv, suhih 1 m dolgih. — Dne 19. t. m. se bo sklenila pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba glede dobave 250.000 kg ovesa. — Dne 28. t. m. se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave žarnic. — Dne 5. septembra se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave martinovega jekla. — Dne 12. septembra se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznih vijakov z maticami; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede doba-

ve raznih potrebnih in inventarja za urade; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave stavbnega lesa (desk itd.). — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Za prost izvoz naše moke v Češkoslovaško. Iz Beograda javljajo, da je ministarstvo trgovine in industrije poslalo prošnjo češkoslovaški vladi, da dovoli prost izvoz naše moke v Češkoslovaško.

Ukinjene italijanske žitne carine. Na podlagi kraljevega dekreta so italijanske uvozne carinske postavke na pšenico, oves in turščico ukinjene začasno do 31. decembra. Znižane pa so uvozne carinske postavke za moko in pečivo, in sicer za pšenično moko na 1.5 zlate lire za 100 kg, za rženo, ovseno in turščično moko na 1.35 zlate lire pri 100 kg, za zdrob na 3.5 zlate lire, za pečivo iz pšenične moke na 4 zlate lire, za kruh in suhár na 5.5 zlate lire za 100 kg.

Nikakršne carinske olajšave za uvoz avstrijskih vin v Češkoslovaško. »Vinafske Listy« poročajo, da ni v češkoslovaško-avstrijski trgovinski pogodbi nikakih olajšav za uvoz vin iz Avstrije v Češkoslovaško, ker so avstrijski delegati izjavili, da domača produkcija niti za domači konzum ne zadostuje in da torej nimajo nikakega interesa na izvozu. Avstrijski vinski veletrgovci izvažajo v Češkoslovaško običajno le vina, ki jih importirajo iz Madžarske, Italije in drugih držav. Kakor je znano, je med temi vini tudi jugoslovansko blago. S tem bo torej dunajska posredovalna vinska trgovina znatno prizadeta.

Pred povišanjem obrestne mere Avstrijske narodne banke. Z Dunaja poročajo, da je za terek sklicana seja generalnega sveta Avstrijske narodne banke. Na seji se bo med drugim obravnavalo vprašanje zvišanja obrestne mere od 13 na kakih 15 odstotkov.

Dunajska Lombardna in eskomptna banka. Z Dunaja poročajo: Stanje Lombardne in eskomptne banke se sodišče ne predloži, ker so bo prej se pregledalo. Od pregleda je odvisno, ali se bo upnikom poudelilo 30 ali 35 odstotkov. Gotova pa je že, da dobe upniki, katerih terjatve ne presegajo 5 milijonov, ves svoj kapital, toda brez obresti. Narok je 27. t. m. ob 10. uri.

Prost izvoz živine iz Rumunije. Iz Bukarešte poročajo, da je po sporazumnem sklepu kmetijskega in trgovinskega ministarstva odšel izvoz živine iz Rumunije popolnoma prost.

Madžarsko prisilno posojilo. Iz Budimpešte poročajo, da so madžarski davčni uradi dobili ukaz, da obilne zaostanke prisilnega posojila energično iztirjajo. Vplačilni rok za to posojilo se je končal 6. t. m.

Zabrana izvoza pšenice iz Bolgarske. Iz Sofije poročajo, da je bolgarska vlada glede na slab izid žetev in glede na naraščajočo draginjo sklenila zabraniti izvoz pšenice. Zabrana stopi 15. t. m. v veljavo.

Cenitve žitne žetve v Ameriki. Z dne 2. t. m. izdana cenitev se glasi za oziromno pšenico 565 milijonov bušlov povprečna žetev za zadnji štiri leta 625 milijonov bušlov, za jaro pšenico 221 milijonov (256 milijonov), za oves 1393 milijonov (1303 milijoni), za turščico 2622 milijonov (2899 milijonov) bušlov.

Obtok novčnice v Gdansk. Je znašal 31. julija t. l. 22.98 milijona goldinarjev. Kovinsko kritje je znašalo istega dne 2.9 milijona goldinarjev.

Dobra žetev v Letoniji. Po vesteh iz Rige pričanja sedaj žetev v Letoniji. Po nekaterih krajih pa se bo začela žetev šele po nekaj tednih. Izgledi žetve so povprečno dobri. Tudi krompir in druge kulturne rastline obetajo dobro. Slaba bo le sadna letina.

Položaj na železnem in jeklenem trgu je dalje neugoden. Cene polagoma slabijo. V izvozni trgovini se opaža močna konkurenca Francije in Belgije, ki zbog slabega razpočevanja v domačih krajih skušata z vseni sredstvi pospeševati izvoz. Svetovni konzum krije le najnujnejše potrebe. Povpraševanje je precejšnje le iz prekomorskih dežel, vendar nakupi niso obilni. V Franciji računajo z oživljenjem kupnje v prvih jesenskih mesecih. Zaradi tako neugodnega položaja se opaža v važnejših evropskih produkcijskih deželah, to je v Angliji, Franciji in Belgiji nazadovanje produkcije. V Angliji je nazadovala produkcija sirovega železa od 650.000 ton v maju t. l. na 608 tisoč ton v juniju t. l. (lani v juniju je znašala 692.000 ton), a produkcija jekla je padla od 810.000 ton v maju t. l. na 652.000 ton v juniju t. l. (lani junija je znašala 768.000 ton). V Franciji je padla produkcija sirovega železa od 600.000 ton v maju t. l. na 640.000 ton v juniju t. l. (junija 1923. 447.000 ton), a produkcija jekla od 598.000 ton v maju t. l. na 550.000 ton v juniju t. l. (junija 1923. 427.000 ton). V Belgiji je nazadovala produkcija sirovega železa od 247.000 ton v maju t. l. na 237.000 ton v juniju t. l. (v juniju 1923. 172.000 ton), a produkcija jekla od 244.000 ton v maju t. l. na 219.000 ton v juniju t. l. (junija 1923. 182.000 ton). Iz teh števil vidimo, da je produkcija železa in jekla, ki je letos napram lani znatno porasla, pričela zadnje mesece znatno padati.

Sport

Redna glavna skupščina Ljubljanskega nogometnega podsaveza se vrši v smislu §§ 11. do 17. podsaveznih pravil v nedeljo 10. t. m. ob 10. uri dopoldne v restavraciji hotela Štrukelj, Kolodvorska ulica. Podsavezni klubi imajo pravico in dolžnost, da prisostvujejo skupščini z dvema delegatoma, katerih eden ima pravo glasovanja. Predpisane poveljnice je oddati pol ure pred početkom skupščine predsedniku LNP. Opozorja se, da morajo nositi poveljnice podpis klubovega predsedstva in žig kluba. Skupščina ima voliti v upravni odbor na novo predsednika, tajnika I., blagajnika in 4 odbornike, medtem ko gg. podpred. ing. Hrovatin, tajnik II. Boštjančič Albin ter odborniki Vl. Zajc, E. Rajgelj, dr. R. Kropivnik in Al. Mahkovec v smislu § 16. b ostanejo še eno leto v svojih funkcijah. Predsednik.

Mladinske pokalne tekme. Prvo kolo mladinskih pokalnih tekem, ki jih je razpisal Ljubljanski nogometni podsavez, se vrši jutri, v nedeljo na igrišču Ilirije in sicer v sledečem redu: ob 9.15 Lask : Slovenija, ob 10.15 Primorje : Hermes, ob 15. Slovan : Mladika in ob 16. Ilirija : Panonija. Tekme imajo brez dvoma za nogometni naraščaj veliko sportnovzgojno vrednost. Z ozirom na to je storil LNP. vse korake, da se tekme točno izvedejo in jim je določil tudi popularno vstopnino v znesku 5 Din za sedeže in 3 Din za stojače. Tekme obetajo mnogo tudi iz sportnega vidika, ker je nogom. naraščaj naših agilnejših klubov tehnično jako dobro izolan in zmogel lepe igre ter bo skoro v vsakem moštvu igral nekaj igračev, ki jih srečujemo navadno v prvem moštvu, ki so pa po starosti upravičeni do nastopa (starostna meja je rojstno leto 1907).

Službene objave LLAP. (Iz seje upr. odbora dne 6. avgusta.) Pozivljajo se ponovno vsi klubi, da v najkrajšem času pošljejo LLAP. seznam vseh verificiranih lahkootletov, lahkootletin in hazenašic. Tekmovanje za prvenstvo Slovenije se preloži na 22., 23., 24. in 25. avgusta. Pozivljajo se na prihodnje sejo u. o. gg. Persche in Wejbi, ter S. K. Primorje v zadevi statetnega meetinga. — Tajnik L. JZSS. Sestanek nastavnškega zbora je v ponedeljek ob 8. v Emoni, damski salon. Udeležba obvezna.

Slike z zimske olimpijade v Chamonixu. JOO. je dobil seznam slik, ki jih je mogoče naročiti z zimske olimpijade. Vsi oni zimski sportniki, ki se zanimajo za slike, naj se oglašajo v ponedeljek ob 8. v damskem salonu Emone, kjer se bo sestavilo skupno naročilo.

Prevoz zimskosportnega orodja po železnicah. Ministrstvo saobračaja je izdalo naredbo, da morejo člani sportnih klubov v dobi zimske sezone jemati s seboj v vagon 3. razreda vse zimskosport skoe orodje (smuč, sanke) brez kakega naplačila. Dovoljenje velja za brzovlake, potniške in mešane vlake. JZSS.

Hazena Ilirija : Hermes 5 : 3 (3 : 1). Rokometna tekma med družinama obeh klubov, ki se je vršila sinoči, je prijetno presenetila. Odigrana je bila v živahnem tempu, a vendar skoz in skoz v simpatični prijateljski obliki. Družina Hermesja je mlada po svojem obstoju in po svojih igrah, zato je iznenadila s svojo dobrobro igro, ki ji obeta še lep razvoj. Iliriji vstaja v njej resen protivnik. Dobra sta zlasti njen napad in njena vratarica. Med Ilirijankami sta se odlikovali kriška vrsta in desno krilo. — Občinstva je bilo

malo; vse premalo še uvažuje pomen pametnega in primernega sporta za žensko mladino. Uverjeni pa smo, da se mlade sportkinje ne bodo pustile razočarati, ampak bodo orale ledino naprej, dokler ne pride tudi za nje dan žetve.

Ilirija : Hermes. Ilirija in Hermes se intenzivno pripravljata na naloge, ki ju čakajo v jesenski sezoni, ter igrata prvo tekmo nove sezone jutri, v nedeljo ob 18. uri. Hermes je nedavno v Mariboru dokazal, da je pod vodstvom svojega novega trenerja lepo napredoval; premagal je po lepi kombinacijski igri SSK. Maribor, finalista v prvenstvu Slovenije, s 5 : 3 in bo znal sigurno tudi Ilirijo prisiliti, da razvije svoje znanje. V času Ljubljanskega velesejma igrata oba kluba nekaj mednarodnih tekem. Ilirija si je zagotovila prvorazredno dunajsko Admirro, Hermes pa se pogaja z graškimi Zeleznčariji, ki so pravkar napredovali v prvi razred. Ilirija ima osobito vzrok, da pospeji priprave za jesensko sezono. Že prve termine septembra bo morala stopiti v tekme za državno prvenstvo in bo morala dati tudi večino moštva za tekme podsavezov za zlati pokal Nj. Vel. kralja.

S. K. Primorje, kolesarska sekcija priredi v nedeljo 10. t. m. v okvirju zvezd ne dirke klubsko prvenstveno dirko v Celje. Start za težko skupino ob 6.30, za lahko ob 6.45 v Ljubljani pri 1. km državne ceste. Cilj v Celju »Pri kroni« na Ljubljanski cesti.

S. K. Primorje. Danes v soboto ob 18. sestanek vseh lahkootletov na igrišču. Načelnik.

Amater-fotografi se opozarjajo na današnji razpis tekme za najlepši album in bogate nagrade, glej oglasi!

Krasen uspeh lahkootletskega nemškega prvaka Houbena. Pri zadnjih lahkootletskih tekmah v Berlinu je nemški prvak Houbenu premagal Amerikanca — Paddocka in Murchinsona v teku na 100 m. Prvi rezultati tega mitinga v Berlinu so bili: 100 m: 1. Houben 10.8, 2. Paddock, 3. Murchinson. 200 m: 1. Paddock 21.4, 2. Houben. 800 m: 1. Helferich Amerika 1:56.2, 2. Martin (Švica). 3000 m: 1. Bedarff (Nemčija) 9:04. 100 m z zaprekami: Riley (Amerika) 15.3. Stafeta 4 × 100 m: 1. Amerika 43 sek. 2. Nemčija. Skok v višino 1. Brown (Amerika) 1.84. — 31. avgusta bo startal Houben s Švicarjem Imbachom.

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujem zavarovalni banki »Slavija« v Ljubljani za kulantno postopanje in izplačilo cele škode ob priključni požara, ki je nastal v moji trgovini. Zavarovalnico vsakomur toplo priporočam!

Zofia Močnik
trgovka Celje.

ZAHVALA.

Podpisana se zahvaljujem g. Francu Kunaverju, kamnoseškemu mojstru pri ljubljanskem pokopališču (Sv. Križ) za mojstrsko izvršeni nagrobni spomenik moji raniki materi Joželi Adamič z rešiljem klečečega Kristusa. Spomenik je v splošno zadovoljstvo umetniško izvršil g. Kunavarja Franja, slušatelj kiparskega oddelka srednje tehnične šole v Ljubljani. Vsa čast mu, da že v zgodnji mladosti tako lepo deluje na umetniškem polju. Tvrdo vsakomur najtopleje priporočam.

1790

Franja Verlič.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutro«. Odgovorni urednik: Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 8. avgusta 1924.

Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	765.0	17.3	brez vetra	jasno	—
Ljubljana .	14.	761.0	26.4	jug	—	—
Ljubljana .	21.	763.7	23.2	"	"	—
Zagreb .	7.					—
Beograd .	7.					—
Dunaj .	7.					—
Praga .	7.	760.9	20.0	sev. zapad	več. jasno	0.1
Inomost .	7.					—

V Ljubljani barometer nižji temper. višja

Solneevzhaja ob 4:48, zahaja ob 19:22

Dunajsko vremensko poročilo. Severna Alpe: V petek še izpremenljivo oblačenje in deloma dež. Razjasnitev. V soboto jasno. Južne Alpe: Večino-

ma jasno. Prehodno bolj hladno s severnimi vetrovi. Napoved za soboto (neobvezno): Večino jasno s kratkimi izpremenbami (nevihtami).

Tinka Koch, roj. Maly, naznanja v svojem in v imenu otrok Rade, Tinke, Mande, Danila in ostalih sorodnikov pretresljivo vest, da je njen iskrenoljubljeni dobri soprog oz. oče, gospod

Rado Koch

transportni kontrolor drž. žel.

v petek, 8. t. m. ob 4. uri pop. nenadoma preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo 10. t. m. ob pol 4. uri pop. iz hiše žalosti, Kolodvorska c. 111, na pokopališču k Sv. Križu.

Spodnja Šiška, 8. avgusta 1924.

Dr. Robert Kermauner:

Enodnevni izleti po
pogorju polhograjskem

II. (Dolje.)

ČEZ GLINCE NA TOŠKO ČELO.

Ako na naši poti iz Ljubljane ne bi bili zavili v Zgornji Šiški okoli rožniškega hriba na levo proti Kosezam, marveč šli naravnost naprej skozi vso Zgornjo Šiško bi prišli v vas Dravice in dalje mimo mičnega kamnoloma v Kamni gorici, v katerem se najdejo v apnencu vsejani mali kristali kremenjaka, kamene strele, v Dolnice in Gornje Glince. Tudi sem pridemo iz Ljubljane v eni uri. Da se pa izognemo dolgi hoji po cesti, zavijemo raje skozi Koseze, a pri ostrem ovinku, kjer zavije cesta v gozd, jo zapustimo in gremo naravnost skozi gozd po poti v Dolnice.

Vasi Dolnice in Glince ležita na vznožju Velike trate in Črne vrha. Več apnenic, ki jih vidimo, nam kaže, da smo na apnencu, na kraškem svetu. Komaj sto korakov od najvišje hiše v Glincah se nahajajo res že tudi kraška jama »Brezarjevo brezno«, na katere dnu je voda. Ako se vrže kamen v jamo, se ga sliši dalj časa odskakovati. Ko so nekoč tuji v jami iskali podzemne živalice, so se spustili s pomočjo starih lestvic in vrvi na dno in našli so konjska kopta in kosti. Zgornji rob jame meri kakih 20 m in je okrog obrašen z bukvami, smrekami, hrastem itd. Par korakov od te jame je druga manjša, iz katere se po zlimi kadi vodna para. V smeri proti studencu pod Prevalnikom, ki smo ga opisali v prejšnjem poglavju, se nahajata še dve podzemski duplini. Sploh je v tem gozdu proti Toškemu čelu mnogo udrin, ki so očitno usledile prejšnjih podzemskih

jani in kažejo tudi ostanke kapnikov.

Pot, ki nas privede od Glince v eni uri do našega cilja, se odcepi pri neki apnenici od ceste in vodi mimo Brezarjeve kmetije gori skozi gozd na ono cesto, ki smo jo hodili v prejšnjem poglavju iz Podutika.

Pridemo pa na Toško čelo tudi po drugi poti. Ako pustimo Zgornje Glince in zavijemo se v Dolnice pri znanil gostilni »Pri Miklau« med gostilno in hlevom gor v hrib in se povzpemo do gornjega kolovoza malo pod grebenom, smo na cesti, ki vodi iz St. Vida na Toško čelo. Ob toplih dnevih je ta pot najbolj priporočljiva, dasi malo znana.

Na eni kakor na drugi varijanti je vse polno stez v gozdu, pa to nas ne sme motiti in tudi ne more, ker moramo po vsaki priti do iste ceste, na katero hočemo priti, samo da vodi navzgor.

Kdor je že hodil po teh potih, bo v tretji krenil ali ob potoku Glinščici do kamenitega korita in potem naravnost po gozdu in travi navzgor, ali pa od cerkve v Glincah po kolovozu v gozd navzgor, četudi se obe poti proti vrhu izgubita popolnoma. Po obeh potih moramo dospeti na cesto, ki vodi iz St. Vida gor in nam nudi krasen pogled na dolino Babni dol, na Jeterbenk in na naše krasne obmejne planine.

V SKRITIH PODZEMSKIH JAMAH.

V četrto ure pridemo lahko s Toškega čela proti Babnemu dolu do skritih podzemskih jam, toda tu moramo vzeti kakkega vaškega mladeniča, da nas popelje tja, ker je preveč stez od začetka, a pozneje nobene.

Iti moramo do vrhnih kmetij in po poti dol do mlake ob njej. Tam zavijemo v severni smeri med njivami in gozdom vedno nižje dol. Pota vodijo sem in tja,

mi pa se držimo najbolj spodnje steze, ta nas vodi v listnato goščavo, ki pokriva proti zahodu obrnjeno rebro. To rebro pada strmo proti vrhnjemu delu doline Babnega dol in je tako zaraščeno, da se v poletnem času nikamor ne vidi. Naenkrat nas ustavi vodnik, zapusti pot in se spuščamo, oprijemši se debele in vej skozi goščavo levo navzdol. Še skok čez z mahom obraščeno skalovje in že smo pred nizkim okroglim vodom v jamo. Tudi takoj pod njim so brazde in globeli, ki dokazujejo, da morajo biti znotraj izdoline.

Sključeni stopimo v jamo. Objame nas hladen zrak in od stropa, ki je visok kakke tri metre, padajo na nas debele kaplje. Jama je toliko kakor srednjevelika klet, kapnikov sicer nima, toda stene spominjajo nanje. Tla padajo na znotraj in vodijo do manjše odprtine, ki leži nižje od vhoda na levo. Zada se pa zožuje jama v obliki lijaka, ki vodi vodoravno v hrib. Domačini pripovedujejo, da je nekoč zlezel neki pastirček tja notri in videl pri svitu žveplenk mnogo večjo jamo, kakor je prva. Ko se je na kolenih pomikal zopet nazaj, je opazil, da je zraven še ena luknja in bi bil kmalu izhod zgrešil. Zato se drugič ni več upal v jamo... Zlezlo jih je baje že več notri, eni so prinesli ven kosti, nekdo je baje opazil dva gladka stebra. Ker je pa začutil, da tla padajo, se ni upal dalje.

S takim pripovedovanjem nam je minil čas in povzpeli smo se po isti poti zopet na Toško čelo nazaj.

ČEZ RAVNIK NA SV. KATARINO.

Kdor bi hotel s Toškega čela iti zopet v dolino, ima razna pota. Skozi Babni dol na Medvode v dveh urah, v dolino Gradašče v vas Gaberje in čez Stranovo vas, Bokavce, St. Vid v Ljubljano, ali pa čez Veliko Trato po grebenih v St. Vid.

Ako pa hočemo naprej na Katarino, moramo iti mimo že imenovane gostilne »Pri Jurju« par korakov navzdol in potem pod sadnim drevjem po ravnem v smeri proti Katarini, ki jo tam prvič na tej poti zagledamo.

Ob poti polno cvetlic, ob robovih travnikov maurahe, na levo spodaj tik ob poti globoka dolina v podobni lijaka, ki pa vode ne drži, nego jo naglo spušča po nevidnih podzemskih rovih, najbrž v dolino Babnega dol. Ta kotanja se imenuje »v gačah«.

Od tam gremo še nekoliko navzdol in pridemo pred Ravnik. Tu stopimo zopet v krasen bukov gozd. Par potov nas vodi na levo, toda praktično ne bi bilo, poslušati se teh, ker bi morali pozneje skozi goščavo riniti strmo navzgor. Hodimo malo navzgor pa zopet navzdol in to se menjava, dokler ne pridemo do prijazne loke sredi gozda, do razpotja. Pot na levo vodi nazaj do nekkih kmetij, pot naravnost in obe desni pa na Sv. Katarino. Pot naravnost je najkrajša, toda po dežju dolgo blatna, srednja pot je bližnjica na zgornjo, ta pa malo daljša in suha. Kadar je bukovje že zeleno, bi se bilo brez markacije v tem gostem krasnem gozdu že zelo težko orientirati in začeli bi dvomiti, ali smo na pravi poti na Katarino.

Tako hodimo po tem krasnem apnencu pod bukvami že čez pol ure, ko opazimo, da smo med smrekami. Prišli smo na ilovnata tla in kmalu smo zopet na dolomitu. Oter ovinek na desno — po izstopu iz gozda — in nad nami je Sv. Katarina z njenimi krasnimi sočnimi travniki, bela od črešnjevega cvetja, na levo pa vrh Grmade s celim grebenom, pod nami polhograjska dolina z Gradaščico.

Ako bi bili krenili od Toškega čela dol, ko smo prišli do Ravnika, v gozdu po levi poti, spodnji, bi bili hodili dolgo časa skoro vzporedno z našo potjo ter

dospeli do samotne kmetije, pod katero je še par drugih kmetij, in pod njimi podzemski jama »v malinci«. Pripovedujejo, da so nekoč nasuli otrobov v to duplino, pa so se prikazali tako v Gradaščici kakor tudi v gozdnem ribniku v Babnem dolu.

Toda stopimo naprej na desno navzgor skozi goščavo, da pridemo nazaj na našo pot. Zgrešiti je tukaj ni mogoče.

Ko pridemo nazaj na ostri ovinek in že malo naprej, si natrgamo šopek belega teloha, znamenje, da smo na dolomitu, a kmalu izgine gozd, pozdravlja nas zopet pomladanski sveter s svojimi krasnimi modrimi zvončki, dospemo pod s cvetjem posute češnje in zopet zagledamo kostanj, kar nam dokazuje, da smo že zopet menjali svet in da stojimo na glavnem skrilju. Beli teloh je izginil, njegovo mesto je prevzel njegov zeleni bratec.

V sedlu pod Sv. Katarino se spojiča spodnja in zgornja pot po Ravniku. Ako smo šli v suhem vremenu po spodnji poti, pridemo v sedlo gor, ako smo krenili v loki sredi Ravnika na desno navzgor, pridemo tu na sedlo dol.

Po travnatih stezi krenemo naravnost proti vasi čez njivo mimo svežega studenca do našega cilja ter se usedomo v gostilni »Pri turistu« k zaslužnemu počitku. Ako bi se ne bili nič ustavljali, bi bili prišli v eni uri in četrti od Toškega čela, iz Ljubljane pa v treh urah.

Tu smo v vasi Topol. Preden gremo nazaj, si ogledamo mično cerkev Sv. Katarine in stopimo na goli vrh nad Sv. Katarino, da se navzjemo na vedno solčni Katarini krasnega razgleda, ki skoro nič ne zaostaja za onim z vrha Sv. Jakoba, katerega hočemo v prihodnjem poglavju naskočiti.

(Nadaljevanje sledi.)

Vsaka beseda 60 par

Štane vsaka beseda 50 par. Za »Dopisovanje« in »Sente« se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročje se je mali oglaš, ki se plačati vnaprej. Plača se lahko tudi v znanstvih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Oglaš

Ivan Seliškar
strokovni utar, Ljubljana.
Tržaška cesta 8. 15687

Modistka

Z. Gorjanc & Co., Ljubljana.
Sv. Petra cesta št. 27. poleg
hotela »Trstnik« sprejema
vsakovrstna popravila stam-
nikov in svetlih klobukov.
Posredstva točna. 1093

Stole za gostilne

in za gostilniške vrtove, iz-
deluje ter popravila trpe-
tno po ugodnih cenah Fr.
Sever, stolarski mojster,
Cesta dveh cesarjev št. 10.
Narocitev in dostavo se
izvrši takoj. 16164

Šivilja sprejme

meško in žensko perilo po
nižjim cenam v takojšnji iz-
vršitvi. — Pisane ponudbe
na upravo »Jutra« pod št. 100.
16178

Starice

(dobe)

Trgovski pomočnik

Azijski 24 let star, iz-
veljavni v vseh strokah tr-
govine, mešanega blaga, sa-
moostojna moč, se sprejme
pri trdnici Lovro Petrovar,
Ivanjcevi. 15985

Kuharico išče

orožniška postaja. Naslov v
upravi »Jutra«. 16113

Korespondent

za francoski in italijanski
jezik se sprejme pri trdnici
Sever & Komp., Ljubljana.
16098

Učenec

z dobrih spričevalom, se
takoj sprejme v trgovino z
mešanim blagom. Hrana in
stanovanje v hiši. Gustav
Seuček, Dobova pri Brezli-
ci. 16141

Dobra pletilka

za vsakovrstno pletenje, se
lече za takoj in stalno. —
Naslov pove uprava »Jutra«.
16188

Kot inkasant

za neko društvo, se lèche kak
kanceljiv v pokojenec. —
Ponudbe na upravo »Jutra«.
16197

Kuharica

z zna samostojno kuhati in
pravičiti vsa domača dela,
se počena in dostojna, se
akoj sprejme k rodbini treh
oseb. — Dobro ravnanje in
ravnajo mesto. Ponudbe pod
»Kuharica« na podružnico
»Jutra« v Mariboru. 16200

Natakarico

z polovi kaveljo v znesku
5000 Din, se sprejme takoj
v službo. Naslov pove upr.
»Jutra«. 16186

Kovaški pomočnik

vešč v podkovanju, se sprej-
me. Plača po dogovoru. —
Ponudbe na naslov: Nikola
Šimunović, kovač, Dolnice.
16196

Učenec

poštenih staršev, star 14 do
15 let, se sprejme tukaj v
klobučarsko obrt. Učna doba
3 leta, hrana in stanovanje
v hiši. Franc Adamčič,
klobučar, Trbovlje. 16138

Kot učenca v trgovino

z mešanim blagom, zdrava-
ga, 14 let starega, močnega,
lepega in urnega obnašanja,
ki je izdelal ljudsko in ka-
ki razvidi obrtne ali druge
soje, dobrega v računanju,
boljših staršev, sprejme ta-
koj F. V. Gradac v Beli
Krajin. 16332

Sprejme

(iščejo)

Absolventinja trg. šole

vešč slovenskega, hrva-
škega (cirilice), nemškega
in italijanskega jezika, slo-
venske in nemške stenogra-
fije ter strojeplaja, tel pri-
merneje mesta. — Gre tudi
brezplačno. Naslov v upr.
»Jutra«. 16032

Izvrstna moč.

Absolutno perfektna nemška,
slovenska in arbohr. stenog-
rafijska in stenografijska, a
perfektno znanje več je-
zikov, korespondentinja in
knjižničarka, z večletno
praktiko, želi premeniti svo-
je dočasno mesto. Cenjene
ponudbe naj se izloži po-
slati pod »Ia koresponden-
tinja« na upravo »Jutra«. 16029

Miadenič

prost voljoščnik, želi službe
v večji restavraciji ali v
kakem drugem podjetju. —
Izkušen je mesarske obrti ter
vešč slov., arbohr. in nem-
škega jezika. Sprejme tudi
kao drugo alično mesto.
Ponudbe pod »Mirijiv« na
upravo »Jutra«. 16196

Kot natakarica

plačilna ali navadna, lèche
mesta, sprejme, zanesljiva
osebja, ki razpolaga z dobri-
mi spričevali. Ponudbe na
upravo »Jutra« pod značko
»Vestna 28«. 16175

Mlad trg. pomočnik

lèche službe v kaki večji tr-
govini z mešanim blagom,
najraje v železnici. Cenjene
ponudbe na upravo »Jutra«
pod »St. 48«. 16196

Starejša prodajalka

prevoznostna, samostojna in
dobra moč, izvrstna manu-
fakturstrojica, z dolgoletno
praktiko, želi premeniti služ-
bo. Sprejme tudi mesto vo-
ditelice kakšne podružnice. —
Najraje tam, kjer ima svo
oskrbo v hiši. — Dopise na
upravo »Jutra« pod št. 1470.
16179

Ključavničar

stavne stroke, vešč tudi
pri strojih, lèche službe. —
Cenjene ponudbe na upravo
»Jutra« pod »Ključavničar«.
16154

Prodajam

Kopalna banja

in vrtca svetiljka, se prodaj
Ulica na grad B. 15883

Damsko kolo

dobro ohranjeno, napredaj.
Naslov pove uprava »Jutra«.
16106

Papir

za dekoriranje sejm-
skih prostorov, tudi v ve-
liki letari trdnica M. Titar,
Ljubljana. 16073

Kolo

prodaj sa 1400 Din. —
Naslov pove uprava »Jutra«.
16164

Krasna jedilnica

skoraj nova in razno drugo
pohištvo, se prodaj. Naslov
pove uprava »Jutra«. 16160

Pletilni stroj

št. 13, se prodaj. Naslov v
upravi »Jutra«. 16187

Kreppapir

v lepih barvah, kakor tudi
druga papirja za dekoracije
sejmskih prostorov, pripo-
loži trgovina Iv. Bonač,
Selenburgova 5. 16132

2 čevlarska šiv. stroja

1 popolnoma nov, drugi pa
še rabljen in vse čevlarsko
orodje, prodaj. Naslov v
upravi »Jutra«. 16184

Kojo »Waffentra«

prav dobro ohranjeno, pre-
dvojnogo blaga, prodaj. Naslov
pove uprava »Jutra«. 16152

Prodaj avto

4. oziroma 6. oziroma 8. oziroma 10. let
Daimler, 9/27 HP, v zelo
dobrem stanju, nova pneu-
matika, rezervno kolo itd.
Event. ga tudi zamenjam za
manjšega (2500cc), do-
bre znamke in dobro ohr-
anjena. Ponudbe na upravo
»Jutra«. Maribor, pod št. 16132

Vednjak

z 2 senalkama, ki dvigne
vodo obenem tudi 10 m vi-
soko nad zemljo, z ročnim
pokonom, ceno napredaj. —
Vprašaj naj se v šoli v Za-
logu pri Ljubljani. 16124

Kompl. narodna noša

krasna, svilenca (santani), z
arbo in sklepom, se prodaj.
Ogleda se lahko 9.-10. in
12.-14. ure. — Naslov pove
uprava »Jutra«. 16159

Browning

popolnoma nov, prodaj. —
Naslov pove uprava »Jutra«.
16157

Kupine

Bukovih sodov
od cementa, se kupi vsako
množino. Ponudbe z možno
in ceno na upravnstvo
»Jutra« pod »Sodi«, 16161

Hrastovo oglje

se kupi. Ponudbe z naravno
množino, dobavneja termina
in ceno, takoj na upravo
»Jutra« pod št. 16160

Veverične, polhove kože

in od vse druge divjadi,
kupuje za inozemstvo v ve-
liki množini D. Zdravlj, trg.
učenja, Ljubljana, Sv. Flori-
jana ulica št. 9. 16170

Vreče od soli

cale, oprane in neoprane,
kupimo vsako množino. —
Ponudbe z navedbo množine
in ceno na upravo »Jutra«
pod »Sol«. 16102

Bukova in brast drva

kupim večje in manjše par-
tije. — Pošten predal 103,
Ljubljana. 16092

Kmečko posestvo

se bo prodalo 22. avgusta
ob 10. uri dopoldne na so-
dnji v Ptaju. Posestvo je v
Slatini, Paradiži in Pristovi
(Kolednik), 27 orajov raz-
ličnih zemljišč v 4 skupi-
nah za najmanjše ponudbe
— vadja za vse treba Din
33.000, za dele kupnin se
čaka po dogovoru. Pojuntina
daje notar dr. Barle v Ma-
riboru. 16087

Stavbna parcela

z opako vred, se prodaj radi
odpovedanja jako poceni, na
lepem stranskem kraju na ko-
palcem. Naslov v upravi
»Jutra«. 16053

Bukov gozd

se prodaj v sečnji ali v
last. Površina 24 jobov in
300 klafter. Več pove Val.
Gregorc, Mengeš. 16144

Stavbovanja

z uporabo kulinje, v meatu,
lèche mirna stranka. — Plača
dobro in tudi drugače gre v
vseh ohran na roko Ponudbe
pod »Soba 1111« na upravo
»Jutra«. 14805

Dijakinja

se sprejme na stanovanje in
hrano na Gospodarski cesti
št. 12/1. 16019

Stanovanje

2 sobi s kuhinjo, se lèche
v mestu (poljanski ali sent-
peterski okraj). — Plača se
odstopnina, posredovalnina
ali najemnina za več časa
naprej. Ponudbe pod značko
»Mirna stranka brez otrok«
na upravo »Jutra«. 16584

Lokal

zakupim ali vzamem v na-
jem. Ponudbe pod »Odstop«
na upravo »Jutra«. 16198

Lokal za trgovino

odkupim ali vzamem v na-
jem. Ponudbe pod »Odstop«
na upravo »Jutra«. 16198

Majhen trgovski lokal

v bližini državnega rudnika
oddaj. Naslov pove uprava
»Jutra«. 16155

Zakaj imajo »Jutrovi« »Mali
oglaš« tak uspeh?
Zato, ker je »Jutro« najboljši
in najbolj razširjeni slovenski
dnevnik!

Prostorna zračna soba

se lèche. Ponudbe pod značko
»Solčna soba« na upravo
»Jutra«. 16060

Lepo stanovanje

2 sobi in kuhinja, se odda
proti plačilu podnajemne
za dve leti naprej. Ponudbe
na upravo »Jutra« pod št. 16018

Dve prazni sobi

s kuhinjo v novozidani vili,
se odda s 1. septembrom.
Naslov pove uprava »Jutra«.
16108

Soba

opremljena ali prazna, lèche
miren zakonski par, ki jo
več dan odsoten. — Pisane
ponudbe pod »Soba št. 24«
na upravo »Jutra«. 16174

Lepa, opremljena soba

se takoj odda. Več se po-
izve v Kolodvorski ul. 34/III,
levo. 16157

Prazno sobo

v Ljubljani ali predmestju,
lèche stranka brez otrok. —
Plača za pol leta naprej.
Ponudbe na upravo »Jutra«
pod »Plača naprej«. 16150

3000 Din nagrade

in tudi več dan dotičnemu,
ki mi preskrbi ali odstoji
stanovanje s kuhinjo v me-
stu, event. zamenja za lepo
stanovanje brez kuhinje. —
Ponudbe na upravo »Jutra«
pod »Mesto 3000«. 16190

Lepa mesečna soba

se odda gospodu. Naslov v
upravi »Jutra«. 16145

Dve dijakinji

se sprejme na stanovanje in
hrano v bližini liceja, real-
ne gimnazije in obrtne šole.
Ponudbe pod »Dobro nad-
zorstvo« na upravo »Jutra«.

Klavor

Kdo mi posodi ali prodaj na
obroke klavor, najraje pla-
nino? — Cenj. ponudbe na
upravo »Jutra« pod značko
»Pianino«. 160

Veridicus

Pater kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Potem se je odločil brez vsakršnega pritiska in iz čistega navdušenja, da stopi po maturi v duhovniško semenišče. Na vseučilišče kot revež ni mogel, a vsi drugi poklici so se mu zdeli preveč realni in dolgočasni. Duhovniški poklic je smatral za najidealnejši. Neodvisen od lastne obitelji, svoboden in močan v svoji osamljenosti je hotel voditi ljudstvo k Bogu, večni lepoti, dobroti in resnici. In od radosti in ponosa sta plakala oči in mati ter sta bila presrečna brata, ko jima je razodel svoj sklep. Brez najmanjše duševne borbe je sprejel na svoje rame križ svojega vzvišenega poklica in ga nosil iz lahka.

Tako je živel mirno in brez izkušnjav, vršil svoje dolžnosti z resnično pobožnostjo, vestno in točno.

Ni ga do sedaj ni vznemirjalo razmerje župnika Zdražbe do njegove sestrčne Malka. Ker je bil Svetlin sam pošten, je verjel, da so tudi drugi poštenjaki. Le hudobijo je videl doslej v očitjanju, da sta si župnik in Malka preveč prijazna. Vpričo njega sta se vselej vedla pravilno, kakor starejši, očetovsko dobronamerno mož do mlajše sorodnice, sirote brez očeta. Zakaj bi naj plačeval župnik tujo kot gospodinjjo, ako se laže zanaša na sestrčno, ki je omikana in za gospodinjstvo tako vnetja, kakor bi skrbela in delala za lastni dom?

Ni slabega ni videl torej Svetlin v dejstvu, da živi Malka z bratrancem župnikom pod isto streho. Niti sinočnji doživljaj, da je čul Malkin smeh ponoči iz župnikove sobe, ga ni napolnil z grdim sumom. Šele stari kmet, ki je govoril s toliko gotovostjo in mirnostjo, da živita župnik in Malka v divjem zakonu, ga je osupnil.

Mar je res tako naiven, da ne vidi pred nosom, o čemer govore že po okoliških hribih? — Kam je torej zašel? — Kako govore lahko ljudje o njem, ki je mlad, ko so znane take tajnosti starih župnikov!

Zalosten in potrjen se je vrnil Svetlin v Zalesje. Gredeč preko polja, je opazil, kako vstajajo kmetje in kmetice iz brazd in jamek ter gledajo za njim.

Kaj neki imajo?

A ko je stopal po vasi, je zija skoraj skozi vsako okno obraz, ženske so stale pred hišami, se mu klanjale ter ga nekam strahoma pozdravljale in otroci so bežali za vogale.

Svetlin je hitel najprej h Grudnovi hiši. Hotel je zvedeti, je li že dospel zdravnik in kaj je povedal. Dospel je ravno prav. Pred hišo je še stal star koleselj, s katerim se je bil pred nekaj minutami pripeljal okrajni zdravnik.

V veži, ki je bila obenem črna okajena kuhinja z ogromnim obzidanim kotlom, v katerem se je kuhalo za živino, in z ozkim ognjiščem, na katerem se je kuhalo za družino, je stala mlada dekla. Ko je zagledala kaplana, se je zdrznila, vzdihnila: «Hvaljen bodi...!» in naglo zmuznila skozi dvorišna vrata.

Svetlin je šel na levo v hišo in obstal v prvi sobi. Bila je prazna, iz kamre pa je slišal zdravnikov glas:

«Vročinska bolezen... v najhujši stopnji... Menda je pil gnilo vodo... Odkod zajemate vodo?»

«Iz domačega vodnjaka,» je odgovorila Grudnovka jokaje.

«Ni mogoče, da bi bila gnila.»

«Ni mogoče? Pojdva gledat!» je dejal zdravnik in prišel v prvo sobo. Zagledal je duhovnika in hotel s poklonom mimo.

Svetlin pa se mu je predstavil in se pridružil. «Ah, vi ste?» se je razveselil zdravnik. «Čisto pravilna je bila vaša diagnoza: tifus. Zdaj treba le še dognati, odkod... Preiščem vodo... Nevarna je menda za vso hišo in okolico.»

Sli so k vodnjaku, ki je ležal le par korakov od bleva. «Evo, jasno je!» je vzkliknil zdravnik. «Živinska gnojnica je prišla pronicati skozi zemljo v vodnjak... Čudno, da niste zboleli že vsi. A kar še ni, gotovo še bo... Vodnjak se takoj uradno zapre in zasuje, mati...»

«Ljudje so pa mislili, da je Grudna obsedel hudič!» je rekel kaplan in pripovedoval zdravniku svoj doživljaj z mačkom. Zdravnik se je smejal, nato pa se je obrnil h kmetici: «Maček ni hudič, ampak hudič je vaša neumnost, vaša nevednost. Ta pa je strašnejša kot najčrnejši hudič...»

Kaplan se je poslovil in se vrnil v kaplanijo. Pričakovala sta ga dva moža iz Tomaževca v sosednji fari. Nestrpna sta že bila in očitno sta se ga razveselila.

V krčmi sta bila zvedela, kako je gospod kaplan sinoči pri Grudnu «panal» hudiča, in zdaj sta prišla, dasi tuja, po pomoč, ker tudi onadva trpita zaradi hudičevih hudobij. Lepo ga prosita, naj ju posluša in potem naj poišče pravi žegen, ki bo zalegel tudi proti njunim hudobijem.

Svetlin se jima je smejal ter jima je odkritosrčno povedal, da ni bilo pri Grudnu prav gotovo nobenega pekleniška in nikakega pananja, nego le težka, nevarna nelezljiva bolezen, ki povzroča bolezne halucinacije. Te domišljije in strašne slike je črni, zlobni maček čisto slučajno le še pohujševal. Tudi zdravnik, s katerim je govoril ravnokar, je potrdil, da ni Grudnove bolezni krivo prav nič drugega, nego voda, ki jo je zastrepila gnojica iz bleva tik vodnjaka.

Moža sta Svetlina pozorno poslušala, prikimala, a odslavit se nista dala.

Strojar Glavan, bister mlajši možak, je zatrjeval celo, da je naprednjak. Najrajši bere napredne liste in tudi v cerkev zahaja le še ob nedeljah in praznikih. Hujskarij ne more poslušati in hinavceve noče gledati. Ampak še hujši je njegov mlajši brat: ta sploh ne hodi več v domačo cerkev, se vozi k spovedi in obhajilu le enkrat na leto, a v Ljubljano, piše v «Rodoljuba» in je župniku vpričo ljudi povedal, da se ne boji ne birača, ne hudiča.

Zato pa sta zdaj vendar oba nesrečna. Brata Tineta je namreč kar naenkrat obsedel vrag. Ni bil ne pijanec, ne babjek, a hudič ga je obsedel čisto tako, kakor se bere v sv. pismu o obsedencih: oči zavija, pene tišči, križi ga lomijo in kriči, da leti vsa vas skupaj. Strah in groza ga je gledati in poslušati.

Poklical je k bratu že konjederko in zdravnike, a nihče mu ne zna pomagati. Eden pravi, da prihaja zločed iz krvi, drugi da iz živcev, tretji da iz želodca, četrti da je iz podedovanosti, a brat je obseden dalje. Le fajmošter trdi vedno isto: da je to kazen božja, ker je Tine brezverec, ker pisari v liberalne liste in je na nje naročen.

«In vi verjamete, da je vaš brat obseden?» je vprašal Svetlin strojarja.

«Jaz ne verjamem ničesar, ampak vsa družina verjame,» je odgovoril strojar. «Saj trdi župnik, da je moj brat obseden in da bi moral priti le Kristus znova na svet, ker sicer bo pogubljen.»

Sodna dražba

velike množine železnih postelj, odelj, in druge oprave se vrši v ponedeljek dne 11. avgusta ob 9. uri dopoldne v poslopju Ljubljanskega Gradu. Izdražbani predmeti bi bili pripravljeni tudi za delavske kasarne, starinarje itd. 4137/a

POZOR! POZOR!

ZA MAL DENAR

si lahko vsakdo zgradi hišico iz

„SEIDEL“ sistema.

Ker je ta način zidanja najcenejši in najpraktičnejši, vlada za to največje zanimanje. Vprašajte pri stavbnem podjetju JAKOB ACCETTO SIN, Ing. Viktor Accetto in drug, Ljubljana, Tabor 2. 4126/a

Lastni paviljon na sejmišču!!!

POZOR! POZOR!

Razpis

prodaje zemljiških parcel.

Prodajo se sledeča v dr. Oračnovo zapuščino spadajoča zemljišča:

1.) Zemljišče Mestni log: parceli 893 in 894/1 ter šopi stavbn. parc. 89/2 in 305 kat. obč. Trnovsko predmestje v skupni izmeri 7.1504 ha.

To zemljišče se prodaja v treh enakih delih računano od ceste v Rakovo ješlo ali pa v dveh delih, kakor ga režejo jarki s ceste Dveh cesarjev, eventualno najboljšemu ponudniku za vse parcele s šupami vred.

2.) Travniki pod Dolenjskim koločvorom: ob postaje Dolenjski koločvor ga loči poljska pot. Jako primeren za skladišče lesa, parno žago, odn. tvornico z lesnimi izdelki. Ta travnik obsega parcele št. 175/1, 176/1, 176/2, 177/1, 178/1 in 179/1 kat. obč. Karlovske predmestje v skupni izmeri 2.0143 ha. Prodajo se prvi dve parceli skupaj in ostale skupaj, odnosno najboljšemu ponudniku vse parcele skupaj.

3.) Zemljišče za Rakovnikom: a) Parcele št. 77/8 gozd, 83/1 travnik in 83/2 bajer (pripraven za rejo rib in za pridobivanje ledu pozimi) kat. obč. Karlovske predmestje skupno z zasebno potjo parc. 83/4 v skupni izmeri 1.0628 ha.

b) Parcele 77/20 gozd, 80/1 njiva in 83/3 travnik kat. obč. Karlovske predmestje v skupni izmeri 4.7281 ha. To zemljišče se na željo razdeli na dva dela.

4.) Stavbne parcele na Friskovu:

a) Parcela št. 172/4 kat. obč. Sv. Petra predmestje I. del, razdeljena na dve stavbni parceli po 746 m².

b) Parcela 234/2 iste kat. občine, razdeljena na dve stavbni parceli v izmeri 852 in 896 m².

c) Parcela št. 172/17 iste kat. občine v izmeri 604 m².

Ponudbe, opremljene z 10%, vadijem — v gotovini, odn. vredn. papirjih — v katerih se ponudnik zaveže, da ostane 4 tedne, ko konča rok za vlaganje ofertov, v besedi — sicer da mu zapade vadij — je vložiti do 30. avgusta t. l. pri podpisnem odboru.

Vso kupnino je plačati takoj v gotovini, ko sprejme ponudnik obvestilo, da je ponudba sprejeta. Vsa pojasnila se dobe pri podpisnem odboru ob delavnikih od 9. do 11. ure dopoldne.

Upravni odbor

dr. Oražnovega dijaškega doma (univerza).

V Ljubljani, dne 26. julija 1924.

Dr. A. Šerko s. r.

Nova trgovina v Kamniku.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem odprl 8. t. m. v Kamniku, Glavni trg št. 43,

trgovino z manufakturnim in galanterijskim blagom

ter sem trgovino založil v veliki izbiri z raznovrstnim blagom za moške in ženske obleke, s perilom, s klobuki, dežniki, razno drobnarijo itd. — Na zalogi bom imel steklo in različno posodo vedno po konkurenčnih cenah. — Moje geslo je: „Mal zaslužek — velik promet.“

Za obilen obisk se priporočam s spoštovanjem

M. KRAMAR

trgovca v Kamniku (prej v Cerkljah).

Modne liste

najnovejše, za jesen in zimo

1924-1925

ima v veliki izbiri v zalogi knjigarna

Tiskovne zadruge

v Ljubljani, Prešernova ulica 54

(nasproti glavne pošte)

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tavarina furnirja.

Zobozdravnik

Dr. Ivan Ob'ak

zopet redno

ordinira

Miklošičeva cesta

(V. ajemna posojilnica)

4139/a

Razrednice

vseh vrst

pisemski, kancelijski, konceptni, trgovski, svilen, krep, gladilni, stekleni, ovojni, maslobojni, pergament, kradenci in talet (barvan) papir, papirnate serviete, vpisane knjižice, notese ter barvice priporočam

veletrgovina

Osvald Dobeč

LJUBLJANA

Sv. Jakoba trg št. 9.

1099 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

4139 III

Barvne trakove,

karbon-papir-indigo

L. BARAGA, LJUBLJANA,

Selenburgova ul. 6/1.

Iščem za trgovino na prometnem kraju v Ljubljani

kompanjona

ali oddam lokal v najem.

Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Lokal ali kompanjon«. 4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a

4139/a